

VIIDES KOKOUPÄIVÄ.

Kokous alkoi keskiviikkona klo 9.05. Puheenjohtajana *O. Hiltunen*.
Aluksi laulettiin Työväen marssi.

Nimenhuudon toimitti sihteeri */ . Tuominen*.

Työehtosopimuskysymys.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi työvaliokunnan esitys työehtosopimuskysymyksestä sekä siihen liittyvät esitykset.

E. Härmä: Asianomaisten liittojen ja niiden perusjärjestöjen säännöissä on määritelty niiden toiminta taistelussa työehtosopimuksilla järjestetyistä työehdoista. Alustus samoin kuin sen perusteella käytävä keskustelu kohdistuu SAK:n osuuteen tässä taistelussa.

Tästä asiasta voitaisiin tietenkin paljonkin vaihtaa mielipiteitä, mutta rajoitun toteamaan ainoastaan muutamia tästä alustuksesta esille käyviä seikkoja. Ensiksikin haluan torjua tässä alustuksessa ilmenevän väitteen, siinä kun sanotaan: »kun SAK:n taholta kuitenkin on taistelutoimenpiteet aina silloin evätty, kun perusjärjestöissä on ilmennyt halua käydä taisteluun työehtosopimusten puolesta». Nyt tällainen väitys on aivan väärä, sillä SAK:n Työvaliokunnan taholta ei ole estetty eikä kielletty yhtään sellaista työtaistelua, jonka tarkoituksena olisi ollut pyrkiä työehtosopimuksella järjestettyihin työsuhteisiin.

Tuo perusteluissa ilmenevä väite on siis aivan väärä ja perusteeton.

Tässä esityksessä aikaisempien täydennykseksi esitetään, että SAK:n taholta ryhdyttäisiin yleistä mielipidettä muokkaamaan sillä tavalla, että kääntymällä liittojen ja perusjärjestöjen puoleen koetettaisiin aikaansaada koko maata käsittävä toiminta tämän tarkoituksena, työehtosopimuksen puolesta ja tämän perusteella vaikkapa yleislakko, jolla korostettaisiin työehtosopimusvaatimusta.

Meillä on Suomessa aika paljon kokemusta yleislakosta. Oikealla ajalla tehtynä, ajankohtaisten vaatimusten puolesta ja saamalla mahdollisimman laajaa kannatusta, tällainen yleislakko saattaa johtaa myönteisiin tuloksiin kuten vuoden 1905 marraskuun suurlakko osoitti, josta paraikaa tämän päivän lehdissä on muistokirjoitus. Mutta ammattiyhdistysväellä on lukuisia kokemuksia, mitenkä koko maata käsittävä lakko tai lakkoyritys saattaa aiheuttaa myöskin kielteisiä tuloksia.

SAK:n Työvaliokunta on näitä seikkoja harkinnut ja päätenyt tulokseen, jossa se suosittelee SAK:n toisen edustajakokouksen teke--

män päätöksen vahvistamista. Tämä päätös onkin erikoisen sopiva. Minä esitän sen, jos olisi unohtunut joltakin. Se kuuluu:

1) Taistelua työehtosopimuksilla järjestetyistä työehdoista on tehostettava ja kun* jonkun SAK:oon kuuluvan liiton toimialalla tästä kysymyksestä puhkeaa työtaistelu, on koko SAK:n voima keskitettävä sen tukemiseen.

2) Valtion ja kuntien palveluksessa olevien työläisten työehdot on järjestettävä työehtosopimuksella, johon laadintaan ja osallisina sopimuspuolina on asianomaisten työläisten ammatilliset järjestöt tunnustettava.

3) Edellä mainitussa tarkoituksessa on ammatillisten järjestöjen kiinnitettävä entistä suurempaa huomiota siihen, että työväen edustus valtion ja kuntien edustuslaitoksissa vahvistuu.

Kun otetaan huomioon, että tällä määritellään, kuten alussa jo sanoin, SAK:n osuus tässä taistelussa ja kun siinä kehoitetaan erikoisesti tukemaan niitä taisteluita, joihin SAK:n alaiset järjestöt ryhtyvät työehtosopimusten- aikaan saamiseksi, on se mielestäni SAK:lle niin suurena velvoituksena, kuin tästä asiasta yleensä voidaan antaa ja esitänkin, että tämä SAK:n Työvaliokunnan ehdotus voitaisiin ilman pitempiä keskusteluita hyväksyä.

L. Hilden: Mitä tulee siihen, että SAK:n toinen edustajakokous päätti tällaisen ponsilauselman, mitä toveri Härmä mainitsi, minä haluan seuraavassa mainita, mitenkä on tämä asia käytännössä järjestynyt. Eskn. rakennusteollisuudessa olemme juuri saaneet esityksi työnantajille työehtosopimusesityksen, mutta se on jäänyt siihen. Neuvotteluissa emme ole saaneet sitä edes vetää esillekään. Näin on menetelty ainakin Tampereella. Ja tämä on tapahtunut niiden ohjeiden mukaisesti, mitä olemme saaneet liitolta ja SAK:lta. Tällä tavalla käytännössä on meidän kohdalla siellä tässä kysymyksessä menetelty.

Minä en lähde yksityiskohtaisesti tästä polemisoiimaan, sillä perusteet, mitkä osasto N:o 13 tästä esittää, ovat siksi perusteltuja. Minä pidänkin, sitä edustajakokouksen päätöstä, mikä viime edustajakokouksessa päätettiin, siksi epäselvänä, että tämän vastakohtaksi tahdonkin esittää osaston N:o 13 päätöslauselman tästä kysymyksestä, sillä se on siksi velvoittava.

F. Ollanketo: Yhdyn tähän rakennustyöläisten osaston N:o 13 tekemään esitykseen ja tulen kannattamaan sitä. Tämän perusteella me pakotamme työnantajan varmasti ymmärtämään, mikä on se työvoima, joka rakentaa tätä maata, rakentaako työnantaja vai työntekijä.

A. Uusitalo: Yhdyn kannattamaan rakennustyöläisten osaston esittämää ponsiehdotusta. Siitä voidaan sanoa, että se on rohkea, mutta onhan kysymys sellainen, että se kaipaa rohkeutta. En tietysti lähde siitä, että lähettäisiin taisteluun ja vaatimaan, jos ei ole meillä mahdollisuutta, mutta mainitun tammikuun sopimuksen jälkeen meillä on ollut mielestäni jatkuvasti sellaiset mahdollisuudet. Mainittu sopimus edellyttää m.m. työehtosopimusten solmiamisen.

Mitä tulee esim. rakennustyöläisten palkkakysymykseen, jossa oli yhtenä vaatimuksena työehtosopimus, minä en tiedä, onko tämä kysymys ollut Työvaliokunnassa käsiteltävänä, mutta mikäli tulee muutamiin Työvaliokunnan jäseniin, niin pelkään, että me olemme liiallisella arkuudella, kuten sanoisin, suhtautuneet tähän kysymykseen. Mitä asiaan muuten tulee, täytyy mainita, että rakennustyöläisten

enemmistö sääntöjen mukaisesti on hyväksynyt kysymyksen sellaisena kuin se on ratkaista. Tahdon vain tässä huomioida sen, että Työvaliokunnan jäsenet vaikuttavalla tavalla ovat vaikuttaneet siihen suuntaan, että kysymys ratkesi sillä tavalla, että nyt meillä on vain paperi, joka on muutami en allekirjoittama, mutta ei työehtosopimusta.

Albert Vuori: Kutomaliiton alalla työskentelevät työläiset eivät ole voineet nauttia mir käänlaisista työehtosopimuksista, jotka olisivat turvanneet niiden työ- ja palkkaoloja. Tosin erään kerran Tampereella saatiin aikaan pieni työehtosopimus erään työnantajan ja työntekijäin välillä, mutta tämä oli niin vähäinen, että tämä tehdas ei käsittänyt edes sataakaan työntekijää. Tämä sopimus oli joka tapauksessa työehtosopimuksen mukainen, vahvistettu nimenomaisesti asianomaisen liiton ja ammattiosaston ja työnantajan välillä. Tätä työehtosopimusta ei kuitenkaan voitu pitää voimassa työntekijäin itsensä takia. Kun työehtosopimus oli ollut voimassa muutamia kuukausia, katsoivat työntekijät velvollisuudekseen kaikista liiton ponnistuksista huolimatta jäädä pois ammattiosastosta, niin että vähitellen sillä työpaikalla ei ollut järjestyneitä sen vertaa, että tätä työehtosopimusta olisi voitu ylläpitää. Tätä tilannetta työnantaja käytti hyväkseen, ja niin ollen työehtosopimus siellä vähin erin raukesi. Työnantajan irtisanottua aikanaan työehtosopimuksen ei -voitu saada työntekijäin kanssa uudelleen sopimusta, koska työläiset eivät itse sitä enää järjestövoimallaan halunneet. Tämä osoittaa sitä, että meidän on siis edelleen voimaperäisesti ja voimakkaasti tehtävä työtä ammatillisissa järjestöissämme saadaksemme työläiset ymmärtämään työehtosopimusten tärkeyden.

Kutomaliiton edustajat tulevat yksimielisesti kannattamaan Työvaliokunnan antamaa lausuntoa.

E. Lähde: Mitä kysymykseen työehtosopimuksista tulee, niin luulen voivani melko varmasti sanoa, että tässä kokouksessa ei ole yhtään ainoaa edustajaa, joka ei lähtisi siitä näkökohdasta, että mahdollisuuksien mukaan on kaikkien työntekijäin työ- ja palkkaehdot sovittava työehtosopimuksilla.

Mutta kysymys ei ole tästä. Tämä alustus, joka on tässä alustusvihkossa, ei koske niin suuressa määrin työehtosopimusta, vaan se on selvä poliittinen hyökkäys. Ja se on sanottava julki. Tässä alustuksessa työehtosopimuksen varjolla ehdotetaan menettelytapoja, joissa viisaus on kokonaan jätetty huomioon ottamatta, viisaus ja mahdollisuudet. Niitä menettelytapoja noudattamalla, joita tässä alustuksessa ehdotetaan, saadaan ammattiyhdistysliikkeen voimat hajalle ja liike merkityksettömäksi.

On selvää syndikalismia ja osittain suorastaan anarkismia tässä alustuksessa, jota tyyni harkinta, ammattiyhdistysliikkeen yleiset edut huomioon ottaen, ei voi hyväksyä, yhtä vähän perusteluja kuin ponsia. Työvaliokunnan ehdotus on tässä suhteessa asiallinen, joten se voidaan hyväksyä.

E. Härmä: Toveri Hildenin väitteiden johdosta muutama oikaiseva sana. Tämä rakennustyöläisten palkkaliike aloitettiin kuluvan vuoden keväällä. Keskusjärjestöjen — tarkoitan Muurarien ja Rakennustyöläisten liittojen — taholta oli vastaavalle työnantajien keskusjärjestölle tehty esitys, siinä oli kolme vaatimusta: 1) palkkojen korotus indeksillä vastaavalla tavalla, 2) palkkojen turvaaminen vastaisuutta silmällä pitäen sitomalla ne indeksiin ja 3) koko maata käsittävien työehtosopimusten tekeminen.

Toverit tietävät, että neuvottelut tästä viimeainitusta kohdasta varsinkaan eivät johtaneet myönteiseen tulokseen. Työnantajat nimittäin sanoivat, että heillä ei ole sellaisia järjestöjä, jotka voisivat eri puolilla maata toimien työnantajajärjestöjä tai yksityisiä työnantajia velvoittavia päätöksiä tehdä. Tähän saakka on selvää.

Selvää on myöskin se, että me haimme ja saimmekin SAK:n Työvaliokunnalta lakkoluvan, joka meillä oli, silloin kun neuvottelujen lopulliset tulokset esitettiin työntekijäjärjestöjen ratkaistaviksi ja päätettäväiksi. Työläiset hyväksyivät työnantajain tarjouksen sen paperin perusteella, johon toveri Uusitalo viittasi, joka on sopimus, ei työehtosopimus,, mutta askel työehtosopimuksiä kohti ja parempi sopimus kuin mihin me olemme voiminemme 'aikeen vuoden 1930 pysyneet.

Toveri Hilden sanoi, että näitä työehtosopimuksia ei rakennustyöläisten toimesta Tampereella olisi tehty. Minäkin tunnen tätä asiaa ja tiedän, että siellä on kuluva vuotta lukuun ottamatta kaikkina näinä vuosina vuodesta 1934 lähtien nämä työehtosopimusesitykset tehty. Kuluvan vuoden aikana on keskusjärjestöjen toimesta, Muurarien liiton liittotoimikunnan taholta kehoitettu Tampereen muurarien osastoa ja minä uskon, Rakennustyöläisten liiton liittotoimikunnan taholta rakennustyöläisten osastoa tekemään paikallisille työnantajayhdistyksille ja muille työnantajajärjestöille ehdotukset työehtosopimuksista ja palkkojen korotuksesta. Mutta juuri sen takia, että siellä työläisten osastot ovat tämän ajatuksen läpitunkemia olleet, joka ilmenee tässä rakennustyöläisten osaston alustuksessa, osastot eivät kuluvana vuonna ole noudattaneet näitä keskusjärjestöjen esityksiä. Ne eivät ole kehoituksesta huolimatta suostuneet tekemään työehtosopimus- ja palkankorotusvaatimuksia. Tästä on seurauksena, että kun muilla paikkakunnilla, Helsingissä, Lahdessa, Vaasassa y.m. on työläisten työolot ja palkat vahvistettu kuluvan vuoden aikana sopimuksella, joka on sen laatuinen, kuin jo sanoin, askel eteenpäin entisiin verrattuna, niin Tampereen rakennustyöläiset, muurarit j.n.e. ovat jääneet edelleen vanhan palkkasopimuksen varaan, joka tosin samoilla määrillä korotettuna, kuin täällä neuvotteluissa sovittiin, on entisenlainen palkkasopimus. Näin on tämän asian laita.

T. Mansner: Tämä Tampereen sekatyöväen ammattiosaston esitys on kyllä hyvin kauniilta ja kannatettavalta tuntuva ele, mutta todellisuudessa se on selvä poliittinen hyökkäys SAK:n johtoa vastaan, kuten toveri Lähde mainitsi. Ei tarvinnut kuulla muuta kuin sen selvityksen, jonka toveri Härmä äskettäin antoi, tullakseen vakuutetuksi siitä, missä mielessä tämä Tampereen sekatyöväen ammattiosaston esitys on syntynyt. Oli hyvä, että se tässä kokouksessa sanottiin niin arvovaltaiselta taholta, ettei minun tarvitse, joka myös olen tämän asian vaiheita joutunut seuraamaan, sitä selostaa, koska se olisi hyvin helposti varsinkin näiden tamperelaisten rakennusmiesten taholta väitetty, että minä puhun totuuden vastaisesti. Mutta tätä Härmän arvovaltaista lausuntoa eivät hekään kai voine kiistää.

Minusta tuntuisi, että tässä riittäisi hyväksyttäväksi aivan hyvin tämän SAK:n toisen edustajakokouksen tekemä päätös, koska olosuhteet ovat helpottuneet, ja tämän päätöksen toteuttamiseksi minusta on nyt olemassa entistä suuremmat mahdollisuudet. Meidän on ennen kaikkea pidettävä huolta siitä, että meidän rivimme ja joukkomme vahvistuvat. Vasta sen jälkeen voimme esittää vaatimuksia siitä, että taistelu työehtosopimuksista on tehtävä sellaisissa

mittasuhteissa, kuin millä rakennustyöläisten Tampereen osasto on esittänyt.

U. Nurminen: Tämä Tampereen sekatyöntekijäin osaston päätös on mielestäni sellainen, että on vaikea noin täsmälleen määritellä, mitä toimenpiteitä tämä edellyttäisi. Onko se käsitettävä niin, että jos jollakin alalla tulee esitys työehtosopimuksen tekemisestä ja palkkojen korottamisesta, niin silloin on SAK:n ryhdyttävä toimittamaan kaikissa liitoissa jäsenäänestystä ja sen puolesta tekemään yhteistä lakkoa. Jos sitä tarkoitetaan, niin eiköhän siinä silloin pikemminkin ajeta jokaisen alan palkkaliike karille, kuin että vietäisiin sitä eteenpäin. Kun on kysymys jonkinlaisen poliittisen lakon, mielenosoituslakon toimeenpanemisesta, niin silloin ei voida puhua yleisesti palkkaliikkeen hoitamisesta, joten alustus ei missään tapauksessa mielestäni ole käytäntöön soveltuva.

Minäkin olin Tampereen rakennusosastojen —jossa oli mukana myös muurarien osasto — toimikuntien yhteisessä kokouksessa, jossa sekatyöntekijäin osaston puolesta oli jo ilmoitettu, että liiton pitäisi nyt myöntää lupa, että he saisivat myös omasta puolestaan jättää työnantajille esityksen ja kiirehtiä sitä; ja kun liiton puolesta ilmoitettiin, että tätä toimenpidettä pidämme suotavana, ja siinä kokouksessa minäkin erikoisesti kehoitin, niin erikoisesti Muurarien osaston johtokunnan miehet nostivat tappelon sitä vastaan ja tähän esitykseen toveri Hilden erikoisesti myös yhtyi. Päätös oli, että he eivät itse tee mitään esitystä, vaan hoitakoon liitto sen kysymyksen. Liiton puolelta se kysymys hoidettiin niin, että tamperelaisille tuli 1: 25 palkkankorotus, ja sikäli kuin liiton siellä oleva järjestäjä on ilmoittanut, työnantajat ovat myös selittäneet, että palkkojen tarkistus vastaavasti voi tapahtua samalla tavalla kuin muuallakin. Mutta sikäli kuin hän on edelleen tiedoittanut, osastot ovat olleet sitä mieltä, ettei molemminpuolisilla sitoumuksilla niin ole väliäkään tällaisena aikana. Näin ollen puhe täällä SAK:n edustajakokouksessa ei ole aivan kaikin puolin loppuun asti harkittua siinä mielessä, mitä tässä on esitetty.

•Eri asia on Helsingin rakennustyöläisten palkkakysymys, jossa osastot olivat aktiivisesti mukana. Siinä olivat Helsingin osastot päinvastaisella kannalla kuin Tampereen osastot, ja Helsingin osastoille on siinä suhteessa annettava tunnustus.

Useissa muissakin paikoissa, Vaasassa ja viimeksi Kuopiossa on saatu työnantajilta tuollaisia palkkalisäyksiä ja palkkajärjestelyjä, joita aikaisemmin ei ole ollut. Tämä johtuu juuri siitä tammikuun sopimuksesta, joten rakennustyöläisillä siitä ei ole ollut kielteisiä, vaan päinvastoin myönteisiä tuloksia. Kaikki viittaukset kielteisessä mielessä tammikuun sopimukseen rakennustyöläisten osalta tähän asti ovat siis vähemmän perusteltuja.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan lausunto.

Asia julistettiin loppuunkäsittellyksi.

SAK:n ja KK:n välinen sopimus.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi SAK:n ja KK:n sopimusta koskeva kysymys.

E. A. Vuori: Aivan lyhyesti tahtoisin huomauttaa, että Työvaliokunnan lausunto pääpiirteissään asettuu samalle kannalle niiden kokemusten suhteen, mitä SAK:n ja KK:n sopimuksesta kuluneina vuosina on saatu, kuin Elintarvetyöläisten liitto, ja Työvaliokunta ehdottaakin kokoukselle, että tämä sopimus irtisanottaisiin.

Työvaliokunta ei kuitenkaan, kaikki näkökohdat huomioon ottaen, lähde niin pitkälle kuin Elintarvetyöläisten liitto, joka ehdottaa, ettei mitään uutta ehdotusta sopimuksesta tehdä. Tämä sen vuoksi, että se olisi ristiriidassa meidän yleisten sopimuspyrkimystei kanssa ja sen vuoksi, että tuntuisi luonnottomalta, että ammattiyhdistysliikkeen taholta esitetään kantaa, joka olisi kielteinen sopimuksille.

Meidän täytyisi uudessa sopimuksessa koettaa löytää sellainen muoto, ettei se tuottaisi niitä haittoja, mitä tähänastinen sopimus epäilemättä eräissä tapauksissa on tuottanut, vaan päinvastoin jouduttaisi palkka- ja muiden kysymysten käsittelyä KK:n ja sen alaisten osuusliikkeiden ja meidän jäsenjärjestöjemme kesken.

L. Arhota: Kun SAK:n ja KK:n välinen sopimus tehtiin vuonna 1932, tehtiin se siinä mielessä, että yleensä näiden palkka- ja työehtosopimusten järjestely kävisi paremmaksi ja joustavammaksi. Mutta jo neuvotteluasteella sopimusta tehtäessä havaittiin, että tästä sopimuksesta ei tule sellainen kuin työläiset ehkä Ovat siitä odottaneet. Tämän ovat myös SAK:n Työvaliokunta ja Valtuustokin todenneet.

Sopimus on nyt uusittu kolmannen kerran voimassaoloaikanaan, eikä se ole vielääkään saanut sellaista sisältöä, joka tyydyttäisi aina-kaan) Elintarvetyöläisten liiton jäsenistöä, josta suurin osa työskentelee osuusliikkeissä. Muutokset, joita siihen on saatu, ovat pääasiallisesti muodollista laatua, sillä KK:n edustajat ovat pitäneet jatkuvasti kiinni vain liikeperiaatteellisista eduistaan. Asia on nimittäin siten, että tässä sovittelulautakunnassa on vain harvoin saatu aikaan arvovaltaisia päätöksiä. Esim. vuonna 1932, jolloin sopimus tuli voimaan; oli Osuusliike Mäki-Matin ja Liiketyöntekijäin liiton välillä sopimusriita, jossa sovittelulautakunta ei saanut syntymään arvovaltaista lausuntoa, joka olisi saattanut riitakysymyksen päiväjärjestyksestä. Tämän jälkeenkin, m.m. vuonna 1934 sovittelulautakunnan käsiteltäväksi jätettiin 4 palkka- ja työehdoista aiheutunutta riita-asiaa, joista ainoastaan yhdessä kysymyksessä sovittelulautakunta pääsi yksimielisyyteen ja voi esittää arvovaltaisen lausunnon. Samaten myös vuonna 1936 sovittelulautakunnalle jätettiin 7 riitakysymystä, joista ainoastaan kahdessa tapauksessa saatiin aikaan arvovaltainen lausunto. Samaten vuonna 1937 sovittelulautakunta käsiteli 2 riitakysymystä, joista annettiin arvovaltainen lausunto, ensimmäisessä tapauksessa KK:n edustajien ehdotuksen mukainen, toisessa tapauksessa ei asianomaisen liiton ammattiosasto hyväksynyt lausunnossa esitettyjä paikkamääriä, joten sopimusta ei syntynyt. Edelleen vuonna 1938 sovittelulautakunnassa käsiteltiin 3 riitakysymystä, ja ainoastaan yhdessä tapauksessa saatiin aikaan arvovaltainen lausunto. Vuonna 1939 sovittelulautakunta käsiteli yhden riitajutun, jossa ei saatu myöskään arvovaltaista lausuntoa.

Kun näistä edellä mainitsemistani tapauksista tehdään yhteenveto, havaitaan, että tarkoitusta, johon ammattiyhdistysväen taholta tämän sopimuksen avulla on pyritty, ei ole aikaansaatu. Lisäksi on vielä otettava huomioon, että tämän sopimuksen määrittämissä puitteissa asiain käsittely on muodostunut aivan liian hitaaksi ja pitkä-veteiseksi sekä valtaosaltaan ehkä myös on tullut aivan hyödyttö-

maksi. Näin ollen katsonkin tällaisen sopimuksen voimassaolon tarpeettomaksi ja yhdyin liittomme tekemään ehdotukseen, että SAK:n edustajakokous tekee sellaisen päätöksen, jolla se kehoittaa Työvaliokuntaa sanomaan irti SAK:n ja KK:n välisen sopimuksen.

/. *Hakulinen:* Täällä on esitetty tämän SAK:n ja KK:n välisen sopimuksen irtisanomista. Me emme halua sitä vastustaa, mutta kuitenkin olisimme sillä kannalla, mitä SAK:n Työvaliokunta tästä on sanonut, että uusi sopimus aikaansaataisiin.

Kokemukset nimittäin meidän liittomme piirissä eivät ole yksinomaan kielteisiä. Haluaisin tässä mainita, että kerran jouduin keskus- teluihin KK:ssa siitä, onko pienissä liikkeissä tehtävä työehtosopimusta ja tällöin tämän sopimuksen perusteella KK:n oli asetettava sille kannalle, että sopimus on tehtävä ja näin ollen juuri tämän sopimuksen avulla mentiin eteenpäin.

Syytä on myöskin sanoa, että meidän liittomme piirissä ei sovittelulautakuntaa ole tarvittu ainakaan kahden vuoden aikana ja se on lähinnä johtunut siitä, että me emme ole alistaneet sinne minkäänlaisia keskeneräisiä juttuja, siis sellaisia juttuja, joissa tuollaisen arvovaltaisen lausunnon syntymisestä on ollut kovin vähän mahdollisuuksia. Olemme pyrkineet siihen, että neuvotteluissa on päästävä niin pitkälle kuin on mahdollisuuksia ja vain sellaiset asiat alistettiin sovittelulautakuntaan, joissa ei ole muuta ratkaisua kuin sovinto tai sitten lakko. Kun tällaisia juttuja ei ole ollut, niin on päästy tuloksiin ilman muuta.

Päinvastoin voidaan sanoa, että tällä sopimuksella on ollut selventävä merkitys osuuskauppaliikkeen ja ammattiyhdistysliikkeen välisen suhteiden järjestämisessä. Asioiden käsittely on tulkit entistä asiallisemmalle pohjalle ja koko työväenliikkeen kannalta ei ole värhemmän merkityksellinen se, että nämä ristiriitaisuudet julkisuuteen nähden ovat vähentyneet ja näin ollen on päästy eteenpäin.

Kun nyt sopimus ehdotetaan irtisanottavaksi, emme halua vastustaa, mutta pidämme tärkeänä, että uusi sopimus aikaansaadaan ja se olisi saatava sellaiseksi, ettei sitä joka kahden vuoden perästä uusita. On syytä sanoa, että tämä sopimus on niin pohjaavaa laatua, että se saisi olla voimassa vähän kauemmin, sillä meidän asemamme ja arvovaltamme kärsii, jos me esitämme sopimuksen aina silloin tällöin uusittavaksi ja lopputuloksena aina on, että pienillä korjauksilla se hyväksytään voimaan lähinnä sen vuoksi, että se loppujen lopuksi on työntekijöille edullinen.

Elina Hämäläinen: Osastoni yhtyy kannattamaan liittotoimikunnan esitystä, sillä lisäyksellä, että koska meille on ollut välttämättöntä, että tällaisia sopimuksia aikaansaadaan, nimittäin sellaisia, että niistä on hyötyä työväestölle, tällaisia sopimuksia on solmittava. Ja koska SAK:n Työvaliokunta ehdottaa, että sopimus uudelleen solmittaisiin, niin osastoni evästää, että silloin kun uutta sopimusta lähdetään solmimaan, ennen kuin tällainen sopimus solmitaan, on siitä annettava jäsenistölle tieto ja jäsenäänestyksellä päätettävä, voiko sopimuksen hyväksyä tai ei.

L. Lahtinen: Minulla ei ole paljon sanomista tähän SAK:n ja KK:n väliseen sopimukseen, mutta kaikilta kohdilta yhdyin toveri Hakulisen kantaan. Katson asian siksi tärkeäksi nykyisenä aikana, että meidän ei missään tapauksessa ole tällaista sopimusta pois jätettävä,

V. Viitanen: Tällä sopimuksella on tietysti periaatteellisesti ja nimenomaan suuri merkitys, mutta käytäntö on kuitenkin osoittanut, ettei

ole päästy tämän sopimuksen puitteissa sellaiseen tulokseen kuin olisi päästy ilman tätä sopimusta

Pulavuosina liiketöyläisilläkin oli huonoja kokemuksia tästä. Viime vuosina on tilanne hiukan parantunut, kun työsuhteet olivat paremmat. Mutta tämän sopimuksen käytännöllinen puoli on ollut huono siitä syystä, että työehtosopimusten ollessa voimassa, niiden irtisanomisaika on kaksi kuukautta ja vasta sitten päästään neuvottelusuhteeseen.

Sitten on eräs huono puoli sovittelulautakunnan kokoonpanossa, siinä päättävät asianomaiset! johtokunnan jäsenet KK:n puolesta, sillä nämä samat johtokunnan jäsenet tulevat sovittelulautakunnan jäseniksi ja ratkaisevat kysymyksen. Tällainen sovittelulautakunta ei merkitse käytännössä mitään, vaan se on enemmän n.s. jarrulaitos, jolla ei ole arvovaltaista päätöstä, kuten toveri Arhola täällä mainitsi. Jos sopimus uusitaan, niin sovittelulautakunnan täytyy olla puolueeton laitos, joka ei ole tekemisissä henkilöjutun kanssa, vaan asiat ratkaistaan aivan puolueettomasti.

Tässä pitäisi päästä sellaiseen tulokseen, että nämä liitot, nimittäin Liiketyöntekijäin liitto, Elintarvetyöläisten liitto ja osittain Kuljetustyöntekijäin liitto sekä Vaatetustyöläisten liitto, kukin liitto voisi tehdä erikoissopimuksen KK:n kanssa, miten palkka- ja työehtosopimuksia käsitellään, että tämä jäisi kunkin liiton itsensä ratkaistavaksi, mikäli ne tahtovat koko maata käsittävää sopimusta.

Tällä tavalla edistettäisiin asian ratkaisemista.

E. A. Vuori: Tällä on keskustelun kuluessa puhuttu erilaisista sopimuksista. Minä aivan lyhyesti pyydän niitä vielä kosketella. Toveri Hämäläinen ehdottaa, että jäsenäänestyksellä on ratkaistava uuden sopimuksen kohtalo. Jos tälle tielle mennään, silloin meidän täytyy toimittaa äänestyksiä miltei joka viikko. Meillä on tavattoman paljon tärkeitä asioita, joiden ratkaisu on joko Työvaliokunnan tai Valtuuston tai niiden yhteisissä käsissä. Kyllä meidän täytyy luottaa valittuihin elimiin sen verran, että edustajakokous voi antaa niille vissejä valtuuksia. Täällähän on miltei jokaisessa suurkysymyksessä esitetty tämä sama kanta, että jäsenäänestyksellä olisi ratkaistava asia. — Jäsenäänestys ei loppujen lopuksi ole niinkään demokraattinen järjestelmä, sillä usein jäsenäänestyksessä ratkaisee hyvin pieni vähemmistö asian kohtalon.

Tämä sopimuksen sovellutus ja sen vähäinen menestys voimassaoloaikana johtuu hyvin suuressa määrässä ei itse sopimuksestaan, vaan niistä laitoksista ja henkilöistä, jotka joutuvat tätä sopimusta soveltamaan — sekin meidän pitää muistaa vastaisia sopimuksia ajatellessamme. Hyvätkään sopimukset eivät saa lihaa ja verta, jollei ole hyviä voimia niitä sovelluttamassa; ja siinä suhteessa on puutteellisuutta tietysti ilmennyt tämänkin sopimuksen suhteen. On totta, että Elintarvetyöläisten liiton asema on jossakin määrin toisenlainen kuin esim. Liiketyöntekijäin liiton asema, mutta ei se vielä ole perusta sille, että tämän tapaiset sopimukset voitaisiin antaa eri liittojen tehtäväksi asianomaisen työnantajajärjestön kanssa. Tässähän on kysymys yleisestä menettelytavasta työrihtaisuuksien tai palkkaliikkeiden sattuessa, ja niistä menettelytavoista täytyy voida koko ammattiyhdistysliikkeen yhteisesti sopia. Ainoa vaihtoehto on se, ettei ole tällaista yhteistä sopimusta näistä menettelytavoista. Se on ainoa järkevä vaihtoehto. Jos tehdään sopimus, se on tehtävä yhteisesti koko ammattiyhdistysliikettä käsittäväksi. Muuten meillä ei ole mi-

tään yhteisiä menettelytapoja ammattiyhdistysliikkeessä. Ei ole syytä, silloin liittojen kuulua SAK:oon.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan lausunto.

Asia julistettiin loppuunkäsitellyksi.

Suojeluskuntakysymys.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi suojeluskuntakysymys.

E. A. Vuori: Kysymys suojeluskunnista käsiteltiin niin perusteellisesti toimintakertomuksen yhteydessä, että alkuun lausun, ettei tätä keskustelua viritettäisi uudestaan. Osastojen esitykset ovat laadultaan sellaisia, että jos ne tulisivat hyväksytyksi, niin edustajakokous asetuisi tänään toiselle kannalle, kuin mitä se asettui pari päivää aikaisemmin' epäsuorasti, ja hirttäisi Työvaliokunnan asiasta, josta se on antanut Työvaliokunnalle synninpäästön.

L. Hilden: Minäkin olen tässä aivan samaa mieltä kuin Vuori täällä mainitsi. Mutta koska tästä ovat tehneet esityksen Helsingin ja Tampereen kirvesmiesten osastot ja esittäneet päätöslauselmat, mitkä sivuavat läheisesti toisiaan, tahdonkin esittää kokouksen hyväksyttäväksi päätöslauselman, mikä yhtäläistyttää edellä esitetyt:

»Kokous päättää peruuttaa Työvaliokunnan suojeluskuntakysymyksessä antaman lausunnon.

Kokous mielipiteenään lausuu, että suojeluskunnat aseellisena järjestönä olisi lakkautettava, koska meillä on vakinainen sotaväki.»

A. Uusitalo: Olen tästä kysymyksestä aikaisemmin jo esittänyt lausunnon, joten yhdyin kannattamaan täällä toveri Hildenin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan lausunto.

Asia julistettiin loppuun käsitellyksi.

Kahviloma klo 10,30—11,00.

Kokousta jatkettaessa puheenjohtajana *O. Hiltunen*.

Kansainväliset suhteet.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi kansainvälisiä suhteita koskeva kysymys.

E. A. Vuori: Meidän perustavassa kokouksessamme 10 vuotta sitten päätettiin, että vasta perustettu keskusjärjestö liittyy jäseneksi KAL:oon, jonka ulkopuolella aikaisempi Ammattijärjestö oli kansalaisodan jälkeen ollut. Samoin korostettiin erikoisesti sitä, että SAK suuntautuu kansainvälisessä yhteistoiminnassa länsimaihin päin.

Tämä kannanotto osoittautuikin SAK:n ensimmäisen 10 vuoden aikana erittäin tarkoituksen mukaiseksi. Se vahvisti myös ammattiyhdistysliikkeen asemaa koko maassa. Se antoi paljon käytännöllistä tukea SAK:n jäsenliitoille ja keskusjärjestölle itselleenkin ulkomailta päin, niin moraalista kuin aineellistakin. Tämä kaikki on todettava, ja sehän on aina hyväksyttykin meidän edustajakokouksissamme kuluneiden 10 vuoden aikana. Ei ole vähäiseksi arvioitava myöskään näiden suhteiden merkitystä, kun ajattelemme viime talven tapahtumia ja niiden jälkeisiä aikoja. Se aineellinen apu, jonka perusjärjestöt juuri länsimaista päin ovat saaneet, on ollut erittäin suuresta merkityksestä.

Kuitenkin yleinen kansainvälinen tilanne on suursodan sytyttyä tullut hyvin epävarmaksi. Tilanne vaihtelee sinne tänne hyvin nopeasti. Ja ennen kaikkea meidän kansainväliset suhteemme ovat joutuneet monella tavoin kärsimään. Me tiedämme, että me nautimme edelleenkin suurta myötätuntoa kaikkien niiden järjestöjen taholta, jotka ovat kuuluneet KAL:oon ja jotka vielä saavat vapaasti toimia, vaikkakin käytännöllinen kosketus useimpiin niistä samoin kuin KAL:oon on sodan olojen vuoksi estynyt. Ainoastaan Ruotsin ammattijärjestön kanssa me olemme nyt aivan viime aikoihin asti olleet läheisessä kosketuksessa. Tämänkin ammattijärjestön kanssa kosketus on muodostunut kuukausi kuukaudelta vaikeammaksi. Me emme tiedä, minkälaiseksi tulevaisuus muodostuu. Sitähän ei meille kukaan voi sanoa. Ja saattaa hyvinkin olla niin, että SAK:n on määriteltävä kansainväliset suhteensa uusista näkökulmista lähtien. Tämä määrittely ei kuitenkaan nykyoloissa ole vielä mahdollinen. Näin sen vuoksi, että ei ole varmaa käsitystä siitä, minkälaiseksi meidän toimintamahdollisuutemme tulevat ja erikoisesti minkälaisiksi mahdollisuudet ylläpitää kansainvälisiä suhteita yleensä muodostuvat. Kaikkeen tähän viitaten SAK:n Työvaliokunta onkin halunnut esittää näistä kansainvälisistä suhteista sen, että SAK:n Valtuustolle ja Työvaliokunnalle annettaisiin määrättyjä valtuuksia, kuitenkin sillä edellytyksellä, että tätä asiaa ratkaistaessa tiedustellaan sopivalla tavalla liittojen jäsenistönkin mielipidettä. Esim. voidaan ajatella, että liitot toimittavat jäsenistön mielipiteen selvityksen sopivaksi katsomallaan tavalla. Tämä määrittely — korostan sitä yhä edelleenkin — ei ole nykyoloissa vielä mahdollinen, mutta heti kun tilanne on jossakin määrin selvinnyt, niin Työvaliokunta luonnollisesti ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin kannan määrittelyn aikaansaamiseksi.

/. **Mehto:** Kaikella kunnioituksella niitä suhteita kohtaan, mitkä SAK:illa ovat länteen päin, ja etenkin niitä suhteita kohtaan, jotka nyt vielä ovat jäljellä; sillä niistä suhteista vilpittömmimmät lienevät ne suhteet, jotka vieläkin ovat ja jotka aivan viime aikoina ovat katkeilleet, minä kuitenkin ryhdyn kannattamaan tätä Rakennustyöläisten liiton osaston N:o 2 esittämää päätöslauselmaa. En lähde kumminkaan siltä pohjalta, että näitä jo edellä mainitsemiäni suhteita pitäisi millään tavalla yrittääkään heikentää, vielä vähemmin katkaista. Päinvastoin niitä pitäisi enempikin kehittää ja lujittaa. Mutta tässähän ei esitetäkään muuta kuin laajentaa SAK:n kansainvälisiä suhteita. Jos taas näistä suhteiden laajentamisista länsimaiset naapurit vetävät sen johtopäätöksen, että he itse katkaisevat suhteet, niin sille emme tietysti voi mitään.

Esitys, minkä rakennustyöläisten osasto on tehnyt, ei millään tavallavelvoita Suomen SAK:a pyrkimään ottamaan Neuvostoliiton ammattijärjestöä kansainväliseen yhteistyöhön, vaan siis ottamaan yhteyden

Neuvostoliiton ammatillisesti järjestyneeseen työväkeen ja sillä keinoin saattamaan meidän olomme onnellisemmiksi. Työvaliokuntaan ei näiden esitysten johdosta antamassaan lausunnossa ole voinutkaan kumota sitä, etteivätkö edellä olevat esitykset olisi hyviä ja ajankohtaisia. Mitä ensinnä tulee Suomen Ammattijärjestön aikaisiin riitoihin tällaisessa asiassa, eivät ne nyt ole ajankohtaisia, ja minun käsittääkseni niiden esille vetäminen on omiaan vain hämäämään käsityksiä tässä kokouksessa. Sitten Työvaliokunta mainitsee, että SAK:n liittyminen KAL:oon y.m. toimenpiteet ovatkin poistaneet päiväjärjestyksestä riidan tästä asiasta. Minä en kuitenkaan ole aivan yhtä mieltä siinä seikassa, sillä jäsenistön keskuudessa ja etenkin yleensä työväen joukkojen keskuudessa tämä suhteiden olemattomuus Neuvostoliittoon päin tuomitaan aika laajasti.

Lukiessani tätä Työvaliokunnan lausuntoa herää kuitenkin epäilyksiä tätä vilpittömyyttä kohtaan. Työvaliokunta sanoo, että kysymys Neuvostoliiton ammattijärjestön ottamisesta KAL:oon toi esiin suurvaltopoliittikan heilahteluja. Vuoroin kannattivat ja vastustivat Englannin ja Ranskan ammattijärjestöjen edustajat Neuvostoliiton ammattijärjestön ottamista kansainväliseen yhteistyöhön. Tässä siis Työvaliokunta joutuu toteamaan, että työväen kansainvälinen yhteistyö on, niiden maiden ammattiliittojen johtajille vain kapitalististen hallitustensa satuloima keppihevonen. Monen pienen maan työväki, joiden ammattiliittojen johtajat niin riemulla ovat hypänneet tuohon satulaan, samoin kuin Englannin ja Ranskankin työväki jo nyt huomannee, että kansan vihollisten komeakin ratsu vie vain kurjuuteen ja kuolemaan. Sitten Työvaliokunta sanoo, että pienten maiden ammattijärjestöjen oli vaikea seurata näitä heilahteluja. Minusta tuntuu, että mikäli on kysymys Suomen SAK:sta, Työvaliokunta ei tässä puhu totta. Asian olisi SAK:n kohdalta voinut sanoa näin: Näissä suurvaltopoliittikan heilahteluissa ei SAK:n ole tarvinnut olla mukana, sillä SAK on koko olemassaoloaikansa kuluessa kaikissa kansainvälisissä kokouksissa y.m. mahdollisissa tilaisuuksissa toiminut ja äänestänyt Neuvostoliiton valtavan ammattijärjestön yhteistyöhön ottamista vastaan; johtuen tämä siitä, että Suomen koko politiikka on ollut saman suuntaista johdonmukaisesti Neuvostoliittoon nähden. Kuinka suuri osuus SAK:n noudattamalla politiikalla on ollut siihen »yhteistyöhön», johon vuosi sitten jouduimme naapurimme kanssa, sekä tilaan, missä nyt elämme, on minun vaikea sanoa. Joka tapauksessa on SAK:n pyrkimys tähän saakka ollut vastustaa kaikkea kanssakäymistä Neuvostoliiton työväenluokan kanssa.

P. Järvinen: Ehdottaisin, että puheenvuorot tästä asiasta rajoitettaisiin. Olemme kuulleet näitä propagandapuheita jo tarpeeksi.

Päätös: Puheenvuorot rajoitettiin ja puheaika rajoitettiin 3 minuutiksi.

T. Mansner: Minä pyydän lyhyesti yhtyä niihin perusteluihin, joita SAK:n puheenjohtaja toveri Vuori esitti ja jotka samat ajatukset ovat tulleet esitetyiksi jo aikaisemmin keskustelussa.

T. Lang: Samalla kun toistan, mitä näistä kansainvälisistä suhteista m.m. toimintakertomuksen yhteydessä olen maininnut ja samalla kun yhdyin niihin perusteluihin ja esitykseen, jonka toveri Mehto täällä teki, samalla pyydän esittää viimeksi ilmestyneestä Palkkatyöläisestä eri perusjärjestöjen kokousselostuksista ja toimintaselostuksista Tampereen muurarien osaston näistä kansainvälisistä suh-

teista antaman evästyksen tähän edustajakokoukseen saapuville edustajille.

Tämä kokous on pidetty Tampereella tämän kuun 13. päivänä ja siinä »SAK:n edustajakokoukseen meneville liittomme edustajille kokous lausui ohjeena mielipiteensä seuraavista siellä esille tulevista asioista: Helsingin väliseinämiesten esitys laajemmasta järjestödemokratiaista sai yksimielisen kannatuksen, samoin kansainvälisestä yhteistoiminnasta Neuvostoliiton vastaavan järjestön kanssa olisi aivan heti alettava neuvottelut». On selvää, että tämä järjestö on joutunut perusteellisesti käsittelemään näitä kysymyksiä ja ottanut kansainvälisten taloudellisten ja järjestöllisten suhteiden kehittämisen perustaksi ja lähtökohdaksi päätöksensä tekemiseen.

Tämän kohdan olen tahtonut esittää nimenomaan torjuakseni niitä väitteitä, että me olisimme lähteneet omilla eväillämme ja koreilla fraaseilla tähän edustajakokoukseen.

Pyydän yhtyä erikoisesti sitten toveri Mehdon esitykseen siinä, että meidän tarkoituksenamme ei ole se, että suhteet Skandinaavian ammattijärjestöihin olisi katkaistava. Päinvastoin ne on edelleen säilytettävä ja kehitettävä, mutta jos nämä järjestöt katsovat, että tue olemme ottaneet vihamielisen asenteen heihin nähden sen jälkeen, kun ottaisimme suhteet Neuvostoliiton ammattijärjestöihin, niin sille emme voisi mitään.

V. *Tattari*: Helsingin Muurarien osastolla on ollut aika paljon kokemusta siitä, mitä merkitsevät kansainväliset suhteet silloin, kun olemme palkkataistelussa, sillä meillä on ollut liiton välityksellä ja myöskin osaston välityksellä Skandinaavian maihin lujat ja kiinteät suhteet. Kun viime keväänä keskusteltiin palkkakysymyksestä ja ajateltiin kansainvälisiä suhteita, ilmeni heikkouden tunnetta. Me tiesimme, että Tanska on pois pelistä ja Norja oli pois pelistä. Osastomme yksimielisesti päätti silloin, että SAK:n ja meidän liittomme johto ottaisi selvän Neuvostoliittoi vastaavilta ammatillisilta järjestöiltä, minkälaisia mahdollisuuksia olisi heidän kanssaan ryhtyä yhteistyöhön siinä mielessä, että he tukisivat meidän palkkaliikettämme. Jos sopii, Vuori voisi vastata, onko tässä suhteessa mihinkään toimenpiteisiin ryhdytty. (Vuori: Ei ole!) Ei ölel Samanlainen vastaus, mikä kuului meidän osastomme kysymykseen, onko Neuvostoliiton edustajaa tähän kokoukseen kutsuttu. Ei ölel Työläiset, niinkuin näistä osastojen esityksistä käy ilmi, ovat sitä mieltä, että pitäisi saada, pitäisi tehdä kaikki kansainvälisten suhteiden selvittämiseksi. Suomen kansan menestys ehdottomasti vaatii, että meidän on saatava yhteys itään, Neuvostoliittoon. Ja mikä on sen luonnollisempaa, kuin että me työläiset kääntyisimme rajan toisella puolella olevien työläisten puoleen.

E. A. *Vuori*: Minä kysyn toveri Tattarilla, joka täällä esiintyy käytännöllisenä miehenä ja puhuu yhteistyöstä Neuvostoliiton ammatillisten järjestöjen kanssa, että minkälaiseksi meidän palkkaliikkeemme olisi muodostunut, jos olisimme saaneet lakkoavustusta Venäjän ammattijärjestöltä viime talvisen sodan jälkeen.

Mitä tulee yhteistyöhön Neuvostoliiton ammattijärjestön kanssa, on erotettava kahdenlaista yhteistyötä. On erotettava järjestöllinen yhteistyö, joka sisältää järjestöllisen yhteistoiminnan kaikissa sen muodoissa samaan tapaan kuin on meidän jäsenliittojen kanssa, SAK:n jäsenliittojen kanssa ja on puhuttava erikseen kosketuksesta ja kanssakäymisestä.

Mitä tulee järjestölliseen yhteistoimintaan, niin kyllä se on monimutkaisempi asia kuin mitä toveri Tattari tahtoo uskoa. Jos olemme järjestöllisessä yhteistoiminnassa Neuvostoliiton ammattijärjestön kanssa, joka toimii kokonaan toisenlaisella pohjalla kuin meidän ammattiyhdistysliike täällä, niin voimme joutua hyvin ihmeelliseen tilanteeseen. Voimme joutua siihen, että, lojaalisuussyystä olemme sitä mieltä, että työajan pidentäminen yksikköpalkkaa alentamalla on oikea ja tarkoituksenmukainen teko. Porvarit voivat sanoa: hyvä on, kannattakaa tekin sellaista toimenpidettä täällä Suomessa. Eiväthän he usko sitä kommunistien väitettä, että asia on sosialistisessa maassa toisin kuin kapitalistisessa.

Suosittelen vakavasti sen ponsilauselman hyväksymistä, mitä Työvaliokunta ehdottaa. Se pohjautuu tosiseikkoihin ja määrittelee kannanoton sellaisena, kuin se näissä olosuhteissa on mahdollista.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan lausunto.

Asia julistettiin loppuunkäsiteltyksi.

Puheenjohtajaksi siirtyi E. A. Vuori.

Sääntö- ja järjestömuotovaliokunnan mietintö Nro 1.

Esitettiin sääntö- ja järjestömuotovaliokunnan mietintö n:o 1 seuraavan sisältöisenä:

Sääntö- ja järjestömuotovaliokunta on käsitellyt sille annetun tehtävän mukaisesti SAK:n Työvaliokunnan esityksen keskusliiton sääntöihin tehtävistä muutoksista, SAK:n jäsenliittojen ja näiden jäsenosastojen sääntöihin tekemät muutosesitykset, jotka ovat alustusviikkossa numeroituina 3, 4, 5, 6 ja 7, sekä lähete keskustelussa sääntöihin kohdistuneet esitykset. Lausuntonaan ja ehdotuksenaan esittää valiokunta seuraavaa:

2 §.

Tämän pykälän 2 mom. b-kohdan esittää valiokunta kuuluvaksi seuraavasti: »ohjata ammatillisten paikallisjärjestöjen toimintaa niiden harjoittaessa ammatillista valistustyötä paikkakunnallaan».

Saman pykälän 2 mom. e-kohdassa eli n.s. sosialisimiskohdassa esittää valiokunta säilytettäväksi nykyisten sääntöjen sanonnan, joka tulisi sijoitettavaksi Työvaliokunnan ehdottamaan tämän pykälän 2 momenttiin, missä määritellään SAK:n tehtävät. Kohta tulisi siten kuulumaan: »kohdistaa työtätekevien yhtyneet järjestövoimat luonnonrikkauksien sekä tuotanto-, liikenne- ja jakeluvälineiden yhteiskunnallistuttamiseksi».

5 §..

Tämä pykälä määrittelee SAK:n talouden perustekijän, nim. jäsenverojen suuruuden. Vakinaisten jäsenverojen osalta ei edustajakoukselle ole esitetty mitään muutosesityksiä, vaan on ne ehdotettu Työvaliokunnan sääntöluonnoksessa pidettäväksi ennallaan. Sensijaan on Työvaliokunta esittänyt tämän pykälän 5 momenttiin sisäl-

tyvän ylimääräisen veron määrää alennettavaksi puoleen nykyisestä määrästä.

Nämä Työvaliokunnan esitykset: vakinaisten verojen suuruuden ennallaan säilyttäminen sekä ylimääräisen veron määrän alentaminen, perustuvat ja johtuvat Työvaliokunnan sääntöjen 13 §:n kohdalla esittämästä työtaisteluiden avustusjärjestelmän muuttamisesta, joka hyväksyttynä ja toteutettuna merkitsisi SAK:n taloudellisen aseman vakaannuttamista.

Jäsenverokysymys ja työtaisteluiden avustuskysymys kytkeytyvät täten toisiinsa ja ellei 13 §:ään sisältyvää työtaisteluiden avustuskysymystä hyväksyttäisi Työvaliokunnan esittämässä muodossa, olisi 5 §:ään sisältyvät jäsenverokysymykset käsiteltävä ja tarkistettava tämän mukaisesti.

Kun vakinaisten verojen osalta ei kokoukselle kuitenkaan ole tehty mitään esitystä korottamisesta eikä edustajilla täten mahdollisesti ole tarpeellisia evätyksiä asiassa, katsoo valiokunta, että vaikka Työvaliokunnan esitys työtaisteluavustuksista tulisi hyljättyksi, niin vakinaisten verojen korottamiseen ei voida tässä kokouksessa mennä. Sensijaan on tässä tapauksessa Työvaliokunnan esittämä ylimääräisen veron alentaminen peruutettava ja sen määrät säilytettävä ennallaan.

Siinä tapauksessa, että Työvaliokunnan 13 §:ssä ehdottama muutos työtaisteluavustusten maksamiseen nähden ei tulisi hyväksytyksi, ehdottaa valiokunta 5 §:n 5 momentin kuulumaan seuraavasti:

»Työvaliokunnalla on oikeus asettaa jäsenliittojen jäsenten maksettavaksi yhden vuoden sisällä korkeintaan 13 viikon aikana ylimääräinen vero, suuruudeltaan korkeintaan I luokassa 6 mk, II luokassa 4 mk ja III luokassa 2: 50 mk viikossa. Sen jälkeen saatuvasta ylimääräisen veron kannosta päättää SAK:n Valtuusto.»

7 §.

Työvaliokunnan kokoonpanoa koskevalta osalta on valiokunta* todennut aiheellisiksi ne huomautukset ja esitykset, joissa on ehdotettu Työvaliokunnan jäsenmäärää lisättäväksi. Perusteluna näille esityksille on se, että jäsenliittojen jäsenmäärät ovat kasvaneet ja liittojen lukumäärä on kasvanut, joten niiden edustustarve SAK:n päättävässä elimessä on kasvanut. Valiokunta ehdottaakin, että 7 §:n 2 momenttiin sisältyvä Työvaliokunnan jäsenmäärä vahvistettaisiin seuraavaksi:

»Työvaliokuntaan kuuluu Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton (SAK) r.y. puheenjohtaja sekä 9 edustajakokouksen eri jäsenliittojen jäsenistä valitsemaa varsinaista ja yhtä monta varajäsentä. Yhden varsinaisista ja yhden varajäsenistä tulee edustaa ruotsinkielistä jäsenistöä. Työvaliokunnan toimiaika kestää siitä edustajakokouksesta, jossa se on valittu, siihen edustajakokoukseen asti, jossa uusi valitaan sen tilalle.»

Sensijaan valiokunta ei ole yhtynyt niihin ajatuksiin ja esityksiin Työvaliokunnan kokoonpanosta, jotka sisältyvät alustusviikon esityksiin n:o 3 ja 4.

Tämän pykälän 8 momentin osalta yhtyy valiokunta Työvaliokunnan käsitykseen asiassa ja esittää tämän kohdan hyväksyttäväksi ehdotetussa muodossa.

85

Tämän pykälän 1 moieientista esittää valiokunta siirrettäväksi saman pykälän 8 momieiittiin määritelmän Valtuuston oikeudesta päättää tilintarkastajain ja Tvövaliokunnan jäsenten palkkioista.

1. Sensijaan valiokunta ei ole työvaiheiden jäsenten paikkoi-
mukaan olisi ollut jo SAKO:n voinut yhtyä niihin esityksiin, joiden
kohdalla jäsenliitoille yleisissä määrin määrättyä tämän pykälän
den valinta liitostaan yleisellä toimittaa Valtuuston jäsenehdokka-

Esitykseen nro 4, jonka jäsenäänestyksellä edustajista ainakin yhden mukaan Valtuustoon valittavista liiton ole voinut yhtyä, vaan esittäisi otettava liiton toimitsija, ei valiokunta tavaksi. Tröveliliikunnan edustajien huomioita

.....Työvaliokunnan-ehdotuksen hyväksyt

9 §.

Myöskään edustajakokouksen osalta ei valiokunta ole katsonut
voivansa yhtyä niihin esityksiin, joiden mukaan sääntöjen tässä pykä-
lässä olisi määriteltävä jäsenliitoille velvoitus toimittaa edustajainsa
valinta SAK:n jäsenliitoille velvoitus toimittaa edustajainsa
Valiokunta ehdottaa sanonnan "****"mkseen yleisellä jäsenäänestyksellä.
9. §:n 4 momentissa tältä osalta säilytettäväksi ennalleen.

9 §:n 4 momentissa siinä, missä on säädetty, että kunnan tältä osalta säilytettäväksi ennalallaan. vaalikelpoisia valittavaksi tulevia edustajia SAK:n edustajakokoukseen on päätöksen osalta on valittavaksi kunnan esitykseen asiassa. — Tämän mielipiteen katsoen, että kunnan jäsen V. Koivisto esittänyt erivän tästä esteellisiksi valittavaksi myöskin Valtuuston jäsenen olisi määriteltävä edustajiksi SAK:n edustajakokoukseen.

10 §.

Tämän pykälän 1 momsnnttiin on lähete keskustelussa esitetty sellainen muutos, että paits: SAK:n puheenjohtajaa, myöskin keskusteliiton sihteerin valittaisiin edustajakokouksessa. Valiokunta ei ole kuitenkin katsonut voivansa yhtyä tähän esitykseen vaan esittää, että säännöt tältä osalta pidettäisiin ennallaan.

N.s. situtoimien kieltämisestä on valiokunta sääntöjen nykyisten määräysten kannalla, katsoen, että tämä antaa riittävät takeet siitä, että SAK:n toimitsijat en&t voi vastaanottaa tehtäviään häiritseviä situtoimia. Esityksen n:o .5 hyväksyminen voisi sitäpaitsi johtaa käytännölliseen mahdottomuuteen, sillä ammattiyhdistysliikkeen yleinen etu vaatii eräissä tilanteissa ja erällä yhteiskuntaelämän aloilla, että toimitsijat voivat Työvaliokunnan suostumuksella vastaanottaa eräitä edustusluontoisia tehtäviä.

11 §.

Tilintarkastusta koskevalta osalta yhtyy valiokunta Työvaliokunnan esitykseen ja esittää, että pykälä hyväksytään ehdotetussa muodossa niine luonnollisine täydennyksineen, jotka siihen tehtiin lähetekeskustelussa.

13 §.

Tähän pykälään momentteihin 1–9 sisältyvät Työvaliokunnan esittämät muutokset palkkaliikkeiden käsittelyjärjestyksestä SAK:ssa esittää valiokunta hyväksyttäväksi ehdotetussa muodossa.

Päätös: Mietintö päätettiin käsitellä pykälä pykälältä ja 13 § käsitellään ennen kuin S §.

1 § hyväksyttiin keskustelutta.

2 § hyväksyttiin keskustelutta.

3 § hyväksyttiin keskustelutta.

4 § hyväksyttiin keskustelutta.

E. A. Vuori: Äsken tehdyn päätöksen mukaisesti otetaan nyt käsiteltäväksi 13 pykälä.

O. Laiho: Yhdyn lyhyesti Lindströmin esittämään eriävään mieliteeseen ja ehdotan, että pykälä hyväksyttäisiin nykyisin voimassa olevassa muodossaan.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: On kuultu valiokunnan ehdotus ja myös valiokunnan vähemmistön kanta asiasta. Esittäisin, että tämän pykälän kohdalla voitaisiin kokonaisuudessaan ratkaista siten, että asetettaisiin vastakkain valiokunnan enemmistön kanta ja täällä Laihon kannattama valiokunnan vähemmistön kanta.

Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

O. Laiho: Ehdottaisin nimenhuutoäänestystä, koska tämä on sellainen pyykki, että tulee jälkikeskustelua. On otettava huomioon, että tässä ratkaisee 2/3 tai 1/3.

Päätös: Toimitetaan nimenhuutoäänestys.

Päätös: Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin 57 äänellä 37 ääntä vastaan.

Puheenjohtaja: Sääntöjen mukaan on sääntömuutosehdotuksen taakse saatava 2/3 enemmistö. Näin ei tässä äänestyksessä ole käynyt, joten ehdotettu muutos tähän pykälään ei ole saavuttanut tarvittavaa enemmistöä. Siis pykälä jää entiselleen.

E. Härmä: Kaikkien erehdyksen välttämiseksi mainitsen, että valiokunnassa vähemmistölle tarjottiin nimenomaisesti Liiketyöntekijäin liiton taholta tehtyä kompromissiehdotusta, mutta ilmoitettiin metallityöntekijäin ryhmän päättäneen yksimielisesti hylätä tämän ja asettua sääntöjen ennallaan säilyttämisen kannalle.

Päätös: Ilmoitus merkitään pöytäkirjaan.

5 § hyväksyttiin keskustelutta.

6 § hyväksyttiin keskustelutta.

7 § hyväksyttiin keskustelutta.

8 § hyväksyttiin keskustelutta.

9 §.

4) kohdan johdosta syntyi seuraava keskustelu:

Y. Salmi: Saamieni evästysten mukaan kannatan Koiviston esittämää eriävää mielipidettä.

K. V. Laakso: Minut, on valtuutettu kannattamaan, että tämä kohta on pidettävä entisellään.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Toimitettiin nimenhuutoäänestys.

Jaa-ääniä annettiin 60 ja Ei-ääniä 33.

Päätös: Koska riittävää enemmistää muutosehdotuksen puolesta •ei ole saatu, raukeaa tämä valiokunnan ehdotus ja säännöt tältä kohdalta palautuvat entiseen muotoonsa.

Muut osat 9 pykälästä hyväksyttiin keskustelutta.

10 § hyväksyttiin keskustelutta.

11 § hyväksyttiin keskustelutta.

12 § hyväksyttiin keskustelutta.

14 § hyväksyttiin keskustelutta.

Päätös: Säännöt vahvistettiin lopuksi yksimielisesti siinä muodossa, minkä ne olivat tässä käsittelyssä saaneet ja Työvaliokunnalle annettiin oikeus tehdä mahdollisia sekä rekisteriviranomaisten mahdollisesti vaatimia muutoksia nyt hyväksyttyihin sääntöihin.

K, Huhmar-Salo: Pyytäisin, että sääntövaliokunnan jäsen Lindström saisi käyttää puheenvuoron.

Päätös: Huhmar-Salon pyyntöön suostuttiin.

U. Lindström: Kun tätä 13 pykälää ruvettiin käsittelemään valiokunnassa, niin alustavasti oli puhe, että voitaisiinko mennä liikeliiton •edustajan Hakulisen ehdottamaan mahdolliseen muotoon. Koska valiokunnan jäsenet niin Härmä kuin Sumukin antoivat ymmärtää, että tämä ei tule kysymykseenkään säännöissä, niin silloin lähempi neuvottelu* raukesi aivan itsestään. Minun käsitykseni on sinänsä, että jos- sitä voidaan neuvotella hyökkäystaistelujen avustamisesta; asiasta voidaan keskustella. Mutta koska ei voitu näillä perusteilla, valiokunta tuli siihen tulokseen, että täytyy keskustella ainoastaan koko pykälän hyväksymisestä ehdotetussa muodossa tai pykälän entisessä muodossa.

E. Härmä: Minä haastan sääntövaliokunnan muut jäsenet todistamaan tässä asiassa. Asia kävi sillä tavalla, että minä luin liikeliiton kompromissiehdotuksen ja pyysin, että tähän ehdotukseen liittyen tehtäisiin yksimielinen esitys 13 pykälän johdosta, jolloin Metallityöväen liiton äsken puhunut edustaja ilmoitti: Minä en voi keskustella mistään muusta kuin pykälän ennallaan pitämisestä, sillä meillä on siitä metallityöntekijäin ryhmän yksimielinen päätös.

Päätös: Annetut selostukset merkitään pöytäkirjaan.

Puheenjohtajaksi siirtyi *O, Hiltunen*.

Ehdokkaiden asettaminen SAK m puheenjohtajan ja Työvaliokunnan vaalia varten.

Puheenjohtaja: Jotta järjestävä valiokunta saa päivällisloman aikaan tehdä ehdotuksensa, olisi nimettävä SAK:n puheenjohtajaehdokkaat. Asiasta ei tehdä nyt päätöstä, mutta pyydetään nimeämään •hdokkaat SAK:n puheenjohtajaksi.

K. Huhmar-Salo: Kun täällä nyt puheenjohtaja ehdottaa, että nimettäisiin puheenjohtajaehdokkaita, kohdistan asian vain tähän kohtaan. Mehän kaikki tiedämme, minkälainen ristiriita on metallimiehillä ollut Vuoren kanssa. Mutta joka tapauksessa olemme huo-

manneet hänen kykynsä jo sillä alalla, miten hän voi asioita hoitaa. Luulen, että kokous voi hyväksyä, että Vuori valitaan yksimielisesti puheenjohtajaksi.

K. Nordbkm: Minä ehdottaisin puheenjohtajaksi toveri Tattarin.

A. Uusitalo: Mitä tulee valittavaan puheenjohtajaan ja täällä ehdotettuun toveri Vuoreen, niin minä ainakin katson evästysteni velvoittavan tulla sitä vastustamaan. Meillä on sellainen käsitys, että häien menettelynsä m.m. Turun metallityöläisten palkkakysymyksessä ei ole ollut palkkatyöväen etujen mukaista. Täällä on tehty ehdokkaaksi toveri Tattari. Hän on mies, joka tulisi tähän toimeen aivan työn äärestä, sanoisin, rasvanahkainen työmies. Yhtyisin siis kannattamaan toveri Tattarin ehdokkuutta ammattijärjestön puheenjohtajaksi.

I". Lang: Viimeksi pidetyssä edustajakokouksessa syntyi seuraavanlainen tapaus puheenjohtajaehdokkaista tehtäessä. Allekirjoittanut sen johdosta, että viime edustajakokoukseen saakka SAK:n puheenjohtajan tehtäviä oli hoidettu suurelta osalta sivutoimena, ehdotti, että puheenjohtajaksi valittaisiin toveri Vuori. Tätä ehdotustani perustelin sillä, en perustelujani esittänyt, mutta tähän ehdotukseeni olin päätenyt sillä, että olin tutkinut toveri Vuoren kirjoituksia sanomalehdistössä työväen palkkataisteluista pääomaa vastaan. Ja tästä tutkimisesta olin tullut siihen tulokseen, että toveri Vuorella oli aika suuri kokemus näissä asioissa, ja oletin että hän tinkimättömästi tahtoo puolustaa palkkatyöväen työpalkkataisteluasiansa. Sen jälkeenkin kun edustajakokous oli pidetty, minussa vielä vahvistui tämä käsitys, että hän tahtoo reaalipoliittisesti — niinkuin silloin edustajakokouksessa nimenomaan alleviivattiin — asettaa työväen palkkataistelukykyksen etualalle ammattiyhdistysliikkeen tehtäviin. Ja edustajakokouksessa hän monissa puheenvuoroissaankin nimenomaan alleviivasi työehtosopimusten välttämättömyyttä ja tarkeyttä palkkatyöväen etujen ajamiseksi ja läpiviemiseksi. Erittäin selväpiirteisesti ja voimakkaasti hän myös siihen aikaan toi käsityksensä työehtosopimusten tarkeydestä myöskin niissä kirjoituksissa, jotka hän oli kirjoittanut ammattiyhdistysliikkeestä ja sen tehtävistä, m.m. Suomen Sosialidemokratissa.

Kun tein tämän ehdotuksen, kannatti minua samoihin tuloksiin tullut tamperelainen rakennustyöläisten silloinen edustaja.

Ehdotukseni tekemisen jälkeen toveri Vuori ilmoitti, ettei hän pidä minään kunniana sitä, että hän oli ehdotettu siltä taholta kuin ehdotus oli tapahtunut ja että se olisi ollut mielenosoitus. Kiistin jyrkästi silloin olevani mielenosoitusretkellä.

Monta kertaa ammattiyhdistysliikkeessä senkin jälkeen on korostettu reaalipoliittista rintamaa ja reaalipoliittisia toimenpiteitä ammattiyhdistysliikkeen toimintamuodoissa.

Tässä kokouksessa käyty keskustelu osoittaa luonnollisesti, että myöskään allekirjoittanut ei voi yhtyä niihin tekijöihin ja niihin otteisiin kaikkiin, mitä toveri Vuorella on keskusjärjestömme johdossa ollut sen jälkeen. Muistutan vain tapauksia sota ja tapauksia Crichton-Vulcan. Ne eivät ole reaalipoliittikkaa — tai ovat reaalipoliittikkaa, mutta eivät palkkatyöväen. Edellinen on koko porvariston reaalipoliittikkaa ja jälkimäinen suurkapitalistisen konsernin reaalipohvitiikkaa.

Toveri Vuori on näin minun häpeää tuottaneesta kannatuksestani vapaa ja yhdyn kannattamaan toveri Tattarin valitsemista SAK:n puheenjohtajaksi.

E. Karlsson: Pyydän vaan saada kunnantyöntekijäin ryhmän puolesta jmoittaa, että meidän yksimielinen puheenjohtajaehdokkaamme on toveri Eero A. Vuori ja sitten Työvaliokunnan jäseneksi Kunnantyöntekijäin liiton sihteeri J. A. Kivistö ja perustelen sitä sillä, että Kunnantyöntekijäin liitto, jolla ei ole ollut Työvaliokunnassa minäkäänlaista edustusta, on sen rehellisesti ansainnut, sillä sehän on liitoista kolmannella tilalla.

T. Mansner: Pyydän lyhyesti yhtyä niihin, jotka ovat ehdottaneet toveri Eero A. Vuorta edelleen SAK:n puheenjohtajaksi.

Sitäpaitsi nimeän Työvaliokunnan jäsenehdokkaiksi seuraavat: Y. Rantala Metallityöväen liitto, V. V. Salovaara Metallityöväen liitto, U. Nurminen Rakennustyöläisten liitto, A. J. Hällström, Kirjatyöntekijäin liitto, J. Kivistö Kunnantyöntekijäin liitto, E. Härmä Muurarien liitto, J. Virtanen Puutyöväen liitto, N. Välläri Merimies-Unioni ja ruotsalaisten ehdokkaaksi K.-A. Fagerholm.

Ja jotta säästettäisiin aikaa, niin sanon samaan rimpsuun varajäsenet: J. Hakulinen Liiketyöntekijäin liitosta, J. E. Saveri Rautatieläisten liitosta, V. Viitanen Elintarvetyöntekijäin liitosta, O. Turunen Lasiteollisuustyöväen liitosta, A. Moisander Nahka-, Jalkine- ja Kumi-työväen liitosta, A. Luostarinen Vaatetustyöläisten liitosta, ja kun täällä eilen mainittiin, että yksi naisjäsen, niin pydään saada ehdottaa Kaisa Hiilelä Paperiteollisuudentyöntekijäin liitosta ja kahdeksanneksi varajäseneksi E. Kerman Rakennustyöläisten liitosta ja ruotsalaisten varajäseneksi E. Skog.

P. Heinonen: Minä esitän työvaliokunnan jäsenehdokkaiksi seuraavista liitoista seuraavat henkilöt: Elintarvetyöläistertiitosta K. Vuori, Kunnantyöntekijäin liitosta E. Pennanen, Metallityöväen liitosta E. Sinisalo, Kirjatyöntekijäin liitosta Y. Salmi, Vaatetustyöläisten liitosta J. Koivistoinen ja siinä tapauksessa, ettei V. Tattari tule valituksi puheenjohtajaksi, esitän hänet Muurarien liitosta listalle, muuten K. Silen ja Liiketyöntekijäin liitosta E. • Pekkala.

V. Suutari: Pitäisin hyvin tärkeänä, että kuljetusliitosta olisi edustus SAK:n Työvaliokunnassa, koska kuljetustyoala on niin tärkeä yleensä. Kuitenkaan tämä asia ei ole minun käsittääkseni ollenkaan korrektisti hoidettu. Nyt täällä on esitetty Välläri myös kuljetusalan puolesta. Kuitenkin koska Välläri ja Merimies-Unioni ovat työmaaterrorin lavealla ladulla, panee edustajia äänestämään vastoin edustajien kantaa, minä Kuljetustyöntekijäin liiton puolesta tahdon mainita, ettemme tule kannattamaan Vällärin ehdokkuutta näistä syistä.

E. Lähde: Samalla kun minä pyydän kannattaa toveri Mansnerin täällä tekemää ehdotusta, hiin sen johdosta, että hänen mainitsemansa ehdokas varajäseneksi E. Skog, kieltäytyy vastaanottamasta esitettyä varajäsenyyttä perustellen kielellisillä syillä, ehdotan, että Skogin tilalle valittaisiin toinen henkilö, Karl Fagerlund.

O. Leskinen: Sinänsä ehdokkaiden asettelua vastaan ei luonnollisesti ole asetettava, etteikö niitä voisi tehdä kuka hyvänsä edustajaehdokkaaksi, mutta mikäli se koskee toisen ryhmän taholta Kunnantyöntekijäin liiton piiristä tehtyä ehdokasta, tietääkseni täällä ehdotettu Pennanen ei ole edes liittomme jäsen. Jos muutetaan toinen nimi, se muuttaa asian, mutta sen nimistä meillä ei ole. On valitettavaa, että tehdään ehdokkaita, jotka eivät ole edes liiton jäseniä, saatikka tunnettuja liiton piirissä.

Minä yhdyn kannattamaan- muuten täällä aikaisemmin Mansnerin esittämiä ehdokkaita.

Fiina Pietikäinen: Täällä nyt pienemmät liitot tietysti eivät saisi puhuaakaan, suuret näkyvät valtaavan kaikki paikat. Mutta jotta pienemmälläkin olisi joku, pyydän esittää Saarnijärven edelleen varajäsenehdokkaaksi.

H. Kronqvist: Ruotsalaisten puolesta pyydän kannattaa Mansnerin ehdotusta, että K.-A. Fagerholm vakinaiseksi ja sitten K. Fagerlund varajäseneksi.

L. Hilden: Minä yhdyn kannattamaan toveri P. Heinosen tekemää ehdotusta. Oli tarkoitus esittää Peuranen eikä Pennanen Kunnantöyhtötekijäin liiton kohdalta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi

Puhetjohtaja: Keskustelun kuluessa on ensinnäkin tehty SAK:n puheenjohtajaehdokkaiksi tähänastinen puheenjohtaja Eero A. Vuori ja lisäksi V. Tattari. Äänestys puheenjohtajaehdokkaista toimitetaan myöhemmin.

Työvaliokunnan jäsenehdokkaiksi oh nimetty hyvin huomattava joukko henkilöitä, joista myöskin toimitetaan äänestys myöhemmin.

Vuosilomalaki.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi vuosilomalakiin kohdistuvat esitykset.

E. Cajander: Kun minä liittoni taholta olen joutunut seuraamaan uuden vuosilomalain käytännössä toteuttamista, niin olen tullut havaitsemaan, että siinä on suuria puutteellisuuksia.

Se jättää työnantajille aukkoja, joista ne voivat pujahtaa ulos lain piiristä ja antaa heille kiertoteitse mahdollisuuksia käytännössä tehdä tyhjiksi lain velvoitukset. Meidän työnantajamme, ravintoloitsijat suurimmalta osalta perustelevat, että laki sinänsä ei koske lainkaan ravintolatyöntekijöihin, varsinkaan naisia, jotka nauttivat palkkaa palvelusrahaperiaatteitten mukaan. He perustelevat sillä, että lain 20. pykälä antaa heille eri oikeuden siten, että he eivät ole velvollisia työntekijälle suorittamaan tämän lain myöntämiä tai taakamia korvauksia.

Kun tämä vuosilomalaki astui voimaan viime vuonna, herätti se tyytymättömyyttä ravintolahenkilökunnan taholla siinä suhteessa, että ne kauan uinuneet toiveet ravintolahenkilökunnan oikeuksien turvaamiseksi ovat täyttyneet. Mutta käytännössä on tapahtunut valan toisin. Jo viime kesänä pidetyn kesäloman jälkeen ilmeni syksyllä selvästi, että ravintolahenkilökuntaan, nähden lailla ei ollut sitä merkitystä, kuin sille ravintolahenkilökunnan taholta oli asetettu toiveita.

Jo viime syksynä oli pakko viittä ravintolaa vastaan virittää syytejuttu yleisen syyttäjän välityksellä, sillä ne olivat kieltäytyneet suorittamasta vuosilomakorvausta työntekijälle. Minä käännyin sosiaaliministerin puoleen asiassa ja hän pyysi minun nostamaan syyteen työnantajaa vastaan ja tein työtä käskettyä, koska neuvottelutietä ei saatu asiaa ratkaistua. Mutta ennenkuin asia meni oikeuteen asti, niin työnantaja kuitenkin ministerin välityksellä taipui suorittamaan nämä korvaukset työntekijöille.

Mutta sen jälkeen on aina tämän tästä ilmaantunut kahnausta tässä suhteessa juuri niillä perusteilla, että laki ei koske ravintola-alaa

laisinkaan. Minun mielestäni laissa on epäkohtia, jotka on ehdottomasti korjattava ja saatava se niin täsmälliseksi, ettei se jätä työnantajille minkäänlaista aukkoa päästäkseen täyttämästä niitä velvoituksia, mitä laki hänelle asettaa. Kannatan Työvaliokunnan ehdottamaa julkilausumaa tässä asiassa, sillä määrittelevällä lisäyksellä, että ammattientarkastajalla täytyy olla lain mukaan velvollisuutena tarttua näihin korvauskysymyksiin.

E. A. Vuori: Tässä on aivan turhaa keskustella siitä, miten lakia on sovellettu. Esityshän tarkoittaa lain selventämistä ja laissa ilmenneiden puutteiden poistamista, ja siinä suhteessa Työvaliokunta on täydellisesti yhtynyt rakennustyöläisten Tampereen osaston N:o 11 esitykseen. Minä luulin, että tämä asia voitaisiin ilman muuta hyväksyä. Tahdon vain tässä ilmoittaa, että jo ennen kuin tämä hovioikeuden tunnettu päätös tuli tietoon, oltiin sosiaaliministeriössä ryhdytty toimenpiteisiin kaikkien käytännössä ilmenneiden epäkohtien kokoaamiseksi, jotta ministeriössä voitaisiin ryhtyä valmistamaan ehdotusta eduskunnalle lain uudistamiseksi. Tässä toiminnassa on ollut edesauttamassa myöskin SAK, joka on kerännyt tietoja asianomaisista liitoista käytännössä ilmenneistä epäkohdista. Toivottavasti tämä asia saadaan nyt ensi helmikuussa kokoontuville valtiopäiville esille ja laki parannetuksi siinä määrin kuin se on mahdollista. Siinä Työvaliokunta on varmasti mukana.

V. Helin: Kutomateollisuuslalla meillä on sattunut sellaisia tapauksia, joissa työnantajat ovat kiertäneet tätä vuosilomalakia. On tapahtunut seikkoja, joissa henkilö olisi oikeutettu 12 vuorokauden kesälomaan, ja eikä tosiasiallisesti kuitenkaan tule saamaan kuin 6 päivän palkan. Tämä on tapahtunut sellaisissa tapauksissa, missä hetkellisesti työnantajat ovat työmaalleen järjestäneet lyhennettyjä työviikkoja. On kolmipäiväisiäkin työviikkoja ollut. Heille on järjestetty loma alkavaksi torstaipäivänä, jolloin muutoinkin tehdas olisi seisauksissa ollut. Nämä 3 ensimmäistä päivää ovat palkattomia, seuraavalla viikolla on s*aanut maanantai-, tiistai- ja keskiviikolta palkan, sitten on taas ollut palkattomia vuorokausia.

Tältä kohdalta meidän kutomaliiton taholta haluttaisiin kiinnittää Työvaliokunnan huomiota seikkaan, että tähän lakiin tällä kohtaa saataisiin parannus. Minä kuulin, että sosiaaliministeriössä on tekeillä aloite tämän vuosilomalain parantamiseksi, jotenka en katso tarpeelliseksi tästä enempää sanoa.

V. Koivisto: Täällä Vuoren esittämä puheenvuoro valaisi kysymystä verrattain paljon, mihinkä toimenpiteisiin on ryhdytty laissa ilmenneiden epäkohtien korjaamiseksi. Minä en tahdo lähteä kysymystä sen pitemmältä käsittelemään, vaan voin yhtyä rakennusliiton ja myöskin Työvaliokunnan esittämään lausuntoon. Tarkoitukseni oli esittää edustajakokouksen puolesta toivomuksena maan hallitukselle, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin juuri sellaisen ilmeisesti lainvastaisen tulkinnan korjaamiseksi, mitä tunnettu hovioikeuden päätös siinä suhteessa nyt on lakiin nähden tehnyt eväämällä rakennustyöläisiltä n.s. kausiluontoisen lomakorvauksen kolmen ja neljän kuukauden ajalta. Mutta koska Vuoren lausunnon mukaan siinä suhteessa on jo ryhdytty tarpeellisiin toimenpiteisiin ja neuvotteluihin, niin minulla ei ole mitään siinä lisättävää, vaan toivon, että edustajakokous tehostaa ja painostaa tämän asian kiireellisyyttä, että siinä saadaan lain hengen mukainen korjaus, mikä alunperin tarkoitti sitä, että myös rakennustyöläisille maksetaan n.s. kausityöstä tämä lomakorvaus, is — SAK:n Pöytäkirja

Sellainenhan käsitys laista syntyi tehtäessä. Esitänkin ehdotettuun päätöslauselmaan seuraavan lisäyksen:

»SAK:n III edustajakokous esittää toivomuksensa maan hallitukselle siinä mielessä, että pikaisesti saadaan ilmeinen lainsäätäjän tarkoituksen vastainen tulkinta rakennustyöläisten kohdalta oikaistuksi ja rakennusalan työläisille n.s. kausityökohtaan mukaan maksetaan loma-ajan palkka myös 3 ja 4 kk. työsuhteen perusteella.»

A. Katra: SAK:n asianomaisia elimiä pyydän kiinnittämään huomiota kirjateollisuudessa kesälomien suorittamisessa tapahtuviin seikkoihin silloin, kun tulee tilaisuus päästä läheltä koskettelemaan ja tarkastelemaan vuosilomalain uutta painosta. Meillä on teollisuudessaamme kuluneen kesän aikana sattunut hyvin suuressa määrin, että vallitsevien työmarkkinain takia on vallinnut työn puutetta useissa työlaitoksissa ja on niin ollen työskennelty lyhennetyllä työajalla. Asianomaiset esittäjät ovat tulkinneet lain siten, että kesäloma maksetaan suoritettujen työtuntien perusteella, ja nyt ovat useat työläiset joutuneet vastaanottamaan kesälomapalkkansa jopa 5 tunnin päivisen työansion mukaan. Että tällainen epäkohta tästä uudesta painoksesta tulisi korjatuksi, esitän ryhmämme puolesta, että siihen on kiinnitettävä tarvittavaa huomiota.

E. A. Vuori: Niin, minä luulen, ettei meillä ole mitään sitä ponsi-lauselmaa vastaan, jonka edustaja Koivisto ehdotti edustajakokouksen hyväksyttäväksi. Minä puolestani yhdyin siihen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Työvaliokunnan ja Koiviston ehdotukset hyväksyttiin yksimielisesti.

Asia julistettiin loppuunkäsittellyksi.

Päivällisloma klo 13,05—14,15.

Kokousta jatkettaessa puheenjohtajana E. A. Vuori.

Työmaaterrorilaki.

K. V. Laakso: Työmaaterrorilakia käsiteltiin jo aika laajasti silloin, kun se käsiteltiin näissä toimintakertomuksissa, enkä haluakaan puuttua kuin muutamilla huomautuksilla. Tässä on Tampereen muurarien esitys, johon on Muurarien liitto ja SAK:n Työvaliokunta miltei sellaisenaan yhtyneet. Ainoastaan haluaisin tässä yhteydessä kiinnittää huomiota, että muurarien osaston esitys on jonkin verran velvoittavampi Työvaliokunnalle tulevaisuuteen nähden, joten minä puolestani suosittelisin sen hyväksymistä.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan lausunto.

Asia julistettiin loppuunkäsittellyksi.

Poikkeuslait.

L. Hilden: Tampereen maalarien osaston esityksessä tehdyt huomautukset ovat perusteltuja, jotenka niihin voin yhtyä. Työväli-»

kunnan lausunto sitävästoin antaa aihetta erinäisiin huomautuksiin. Kun Työvaliokunta väittää, ettei se kuulu ammattiyhdistysliikkeen piiriin, jota termiä Työvaliokunta niin mielellään käyttää. Maan hallitus, joka tekee esityksiä poikkeuslaeista sekä säättää asetuksia, on kokoonpanoltaan kokoomushallitus, jossa mukana on SAK:n Työvaliokunnan varapuheenjohtaja Salovaara ja jäsen Fagerholm. Minusta tuntuu Työvaliokunnan lausunto ontuvalta, sillä ettei vasen käsi tietäisi, mitä oikea tekee. Kun kaikki poikkeuslait käytännössä sovelletutaan vain työväen järjestötoimintaa vastaan, mikä ehkäisee järjestöjen vahvistumista kyllin voimakkaiksi taistelemaan hyvin järjestynyttä riistäjäloukkaa vastaan, minun käsityksekseni jää, etteivät yllämainitut Työvaliokunnan jäsenet ole asettuneet koko voimallaan poikkeuslakeja vastaan.

Edellä olevan perusteella yhdyn Tampereen maalarien esitykseen, etteivät SAK:n Työvaliokunnan jäsenet saa kuulua hallitukseen, jossa esitetään lakeja ja säädetään asetuksia, jotka ovat haitaksi työväen järjestötoiminnalle ja rajoittavat kansalaisvapauksia sekä ettei SAK:n julkisessa sanassa eikä lausumissa anneta harhaan johtavia tietoja täällä vallitsevasta demokratiasta.

T. Lang: Yhdyn kannattamaan edustaja Hildehin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan lausunto.

Sääntö- ja järjestömuotovaHokunnan mietintö Nro 2.

Esitettiin sääntö- ja järjestömuotovaHokunnan mietintö n:o 2 seuraavansisältöisenä:

Sääntö- ja järjestömuotovaliokunta on käsitellyt sille annetun tehtävän mukaisesti Työvaliokunnan esityksen ammatillisten paikallisjärjestöjen mallisääntöihin tehtävistä muutoksista sekä lähete-keskustelussa esitetyt muutosesitykset. Lausuntonaan ja ehdotukse-
naan esittää valiokunta seuraavaa:

3 §.

Tähän pykälään on lähete-keskustelussa esitetty muutosesityksiä, jotka koskevat ammattiosastojen liittymistä paikallisjärjestöön, osastojen edustusperustetta paikallisjärjestön edustajistossa sekä Osastojen erottamista paikallisjärjestöstä. Valiokunta ei ole katsonut voivansa yhtyä esitettyihin muutosehdotuksiin, vaan esittää tämän pykälän hyväksyttäväksi Työvaliokunnan ehdottamassa muodossa.

S ja 6 §§.

Näihin pykäliin lähete-keskustelussa esitetyissä muutosehdotuksissa ehdotetaan, että paikallisjärjestön työvaliokunta valittaisiin vain vuodeksi kerrallaan, SAK:n Työvaliokunnan «ehdottaessa, että paikallisjärjestön työvaliokunnan jäsenten toimikausi kestää kaksi vuotta, jolloin vuosikokouksessa on aina puolet Työvaliokunnan jäsenistä erovuorossa. Valiokunta ehdottaa, että paikallisjärjestöjen mallisääntöjen 5 ja 6 §§ hyväksytään SAK:n Työvaliokunnan esittämässä muodossa.

9 §.

Tähän pykälään on lähetekeskustelussa ehdotettu lisättäväksi sanat »heidän estettynä ollessaan». Valiokunta esittää, että pykälä hyväksytään siihen lisättyinä ehdotetut sanat.

*

Lopuksi valiokunta ehdottaa, että valittava Työvaliokunta valtuutetaan tekemään paikallisjärjestöjen mallisääntöihin mahdolliset tarpeelliset muodolliset sekä rekisteriviranomaisten vaatimat muutokset.

Alarik Katra.

Väinö Koivisto.

Urho Lindström

Almer Virtanen.

Onni Parkkonen.

Erkki Härmä.

Aku Sumu.

Puheenjohtaja: On kuultu valiokunnan mietintö. Esitän, että paikallisjärjestön säännöt käydään läpi pykälittäin ja huomioidaan tehdyt mahdolliset muutokset.

Päätös: Käsittelyjärjestys hyväksyttiin.

1 § hyväksyttiin keskustelutta.

2 § hyväksyttiin keskustelutta.

3 §.

L. Pihlaja: Minä uudelleen pyydän palata muutosehdotukseen, jonka esitin lähetekeskustelussa, joten ehdotan edelleen, että liitetään tämä »täysin maksaneelta jäseneltä».

A. Sumu: Pihlajan esitys voitaneen hyväksyä.

O. Palin: Kannatan toveri Pihlajan tekemää ehdotusta.

K. V. Laakso: Koska valiokunta ei ole ottanut huomioon ehdotusta, että paikallisjärjestön erottamisen suorittaisi edustajiston kokous, niin ehdotan edelleen sen pidettäväksi ennallaan.

P. Heinonen: Minä kannatan Laaksoa.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa on Pihlaja Pälinin kannattamana ehdottanut, että 3 pykälä 3) momenttiin lisättäisiin sanat »täysin maksaneelta jäseneltä», ja edustaja Laakso ehdottaa 3 pykälän 5) momentin suhteen, että sen muoto hyväksyttäisiin samaksi, mikä sillä on nyt voimassaolevissa mallisäännöissä.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Päätös: Pihlajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti 3)-momenttiin. 5)-momentti hyväksyttiin koeäänestyksellä valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

4 § hyväksyttiin keskustelutta.

5 § hyväksyttiin keskustelutta.

6 § hyväksyttiin keskustelutta.

7 § hyväksyttiin keskustelutta.

8 § hyväksyttiin keskustelutta.

9 § hyväksyttiin keskustelutta.

10 § hyväksyttiin keskustelutta.

11 § hyväksyttiin keskustelutta.

Tapaturma- ja autovakuutuslainsäädäntö.

Otettiin käsiteltäväksi tapaturma- ja autovakuutuslainsäädäntöön kohdistuvat esitykset.

Yrjö Virtanen: Minä kannatan Kuljetustyöntekijäin liiton liittotoimikunnan esittämiä ponsia tapaturma- ja autovakuutuslainsäädännöstä. Nämä Työvaliokunnan ponnet eivät paljonkaan poikkea tästä Kuljetustyöntekijäin liiton esittämistä ponsista, mutta pääkohdiltaan, juuri siltä poikkeavat, kun Työvaliokunta on jättänyt autovakuutuksen kokonaan pois. Ja täällä perusteluissa sanotaan m.m. »Autovastuulaissa määrättyjä vakuutuksia, joita kuitenkin tuskin voitaneen suorastaan laskea varsinaisen sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluviksi, hoitavat ne vakuutusyhtiöt, joille valtioneuvosto on siihen luvan myöntänyt», Se suurin piirtein pitää paikkansa kaikkiin muihin nähden, mutta sellaisiin autonomistajiin nähden, pikku autonomistajiin nähden, jotka omistavat työvälineenä auton, heihin nähden tämä on sosiaalinen kysymys. Minä ehdottaisin, että tästä asiasta voitaisiin päästä niin yksimielisyyteen, että otettaisiin tämä tavalla tai toisella tähän lisäksi.

V. Suutari: Yhtyisin toveri Virtasen ehdotukseen, että SAK:n päätöslauselmaan otettaisiin kohta Kuljetustyöntekijäin liiton päätöslauselmasta, jossa puhutaan autovakuutuslaista. Silloin voisimme hyväksyä yksimielisesti molemmat kohdat. Mutta tahtoisin erikseen kiinnittää edustajakokouksen huomiota tapaturmavakuutuslaitoksiin ja tapaturmatoimistoihin. Nythän on tapaturmavakuutus yksityisyritystäjän käsissä. Ne yhtiöt, jotka ovat lähinnä vastuussa työläisistä, ne ovat yhtyneet yhtenäisiksi tapaturmayhtiöiksi. Minusta on hiukan ristiriitaista se, että juuri ne, jotka ovat tällä lailla kietoutuneet eturistiriitoihin näissä kysymyksissä, ovat yhtyneet tapaturmayhtiöihin ja saavat tapaturmista myöskin voittoa. Tapaturmayhtiöt-hän tuottavat noin 10 % vuosittain voittoa. Tämä minun mielestäni on hyvin epäloogillista juuri työläisten kannalta katsoen. Miksei tapaturmavakuutusta voida ottaa valtion haltuun? Tällainen oli käytännössä jo vanhassa keisarin Saksassa. Ja nyt olemme niin paljon demokraattisessa mielessä edistyneet, että olisi meikäläisissä demokratioissa korkea aika ottaa tällainen tapa käytäntöön. Kun valtion hallussa olisi tapaturmavakuutus, voisi myöskin tapaturman kohteeksi joutuneiden päivittäinen korvaus jossakin määrin nousta. Nythän ne ovat ehdottomasti liian pienet.

Sitten on eräs seikka, johan tulisi kiinnittää huomiota. Lääkärit ovat nimittäin tapaturmayhtiöiden palveluksessa. Ja tämä minusta on hyvin väärin. Koska lääkärit saavat palkan tapaturmayhtiöiltä, ne toimivat myös työnantajansa mielen mukaisesti.

Kun asiat on tällä tavalla, ehdottaisin, että yhdyttäisiin tähän Työvaliokunnan ponteen sillä lisäyksellä, että edustajakokous kehoittaa SAK:n Työvaliokuntaa tekemään asianomaisille valtion elimille esityksiä työväenvakuutuksen eri muotojen samoin kuin autoalaa käsittelevän vakuutustoiminnan keskittämisestä valtion omistamiin vakuutuslaitoksiin.

iV. Välläri: Minä sanoisin mielipiteenäni, että päätöslauselmassa tulisi jollakin tavalla otetuksi huomioon paitsi tapaturmalaki, joka hyvin läheisesti koskee merimiehiä, myöskin merimiehiä koskeva sotatapaturmalaki.

Itse lakitekstiin nähden ei ole erikoista sanottavana, mutta lakia sovellutetaan nykyisin siten, että useissa tapauksissa sotavahingon kautta kuolleen merimiehen omaiset eivät saa sellaista korvausta, kuin itse lain kirjain ja henki edellyttäisi. Me emme pidä tietenkään välttämättömänä, että tässä päätöslauselmassa erikseen mainitaan ne lait, joihin parannuksia olisi saatava, mutta haluaisin kuitenkin antaa valittavalle Työvaliokunnalle sen velvoituksen, että se koettaisi myötävaikuttaa lain ja sen täytäntöönpanomääräysten parantamiseksi niin, että merimiesten omaiset saisivat täyden korvauksen, niin kuin laki edellyttäisi ja ettei sitä saisi kytkeä sillä tavalla tapaturmalakiin, kuin nyt on asianlaita.

Siinähan edellytetään, että jos joku tapaturman takia tai johdosta kuolee, niin hänen omaisensa voivat saada huoltoeläkkeen ainoastaan siinä tapauksessa, että tämä tapaturman kautta kuollut on kokonaan elättänyt asianomaisia henkilöitä ja että ne, jotka ovat olleet hänestä riippuvaisia, ovat joko työkykyisiä tai eivät ole varattomia. Käytännössä on asiasta sanottu, että huoltoeläkkeeseen oikeutetut merimiehen omaiset saattavat todellisuudessa olla työkyvyttömiä, mutta joku tapaturmavakuutusyhtiön lääkäri saattaa selittää, että henkilö, jolla saattaa olla toinen käsi kokonaan poikki, pystyi toisenlaiseen henkiseen työhön. Näin on eräissä tapauksissa selitetty ja jos joku on valittanut, että eihän hän voi ryhtyä mihinkään muuhun, niin lääkäri on sanonut, että voihan hän ryhtyä vaikkapa kirjailijaksi, kun on ruumiillisen työkykynsä menettänyt.

Tämähän on mahdollonta, mutta itse tapaturmavakuutuslaki tekee tällaisen tulkinnan mahdolliseksi, kun lääkärit saavat mielinmäärin tulkita, kuka on työkyvytön ja missä määrin ja kuka on varaton ja kuka ei. "Varattomaksi selitetään tällaisessa tapauksessa vasta sellainen henkilö, joka on köyhäinhoidon varassa. Tältäkin kohdin on kysymys myöskin lähinnä tapaturmavakuutuslain korjaamisesta ja vaikka mielestäni on aivan oikein se Kuljetustyöntekijäin liiton osaston alustus, että nämä vakuutuslaitokset olisi otettava valtion haltuun, niin ei se yksin riitä, jos ne lait, joiden perusteella korvausta saadaan, ovat huonoja, ei se paljon auta työmiestä, kenen hallussa vakuutuslaitokset ja -kassat ovat. Lakeihin on saatava tarpeelliset korjaukset.

Työvaliokunnan ehdotus on sikäli parempi, että siinä kiinnitetään huomio näiden tapaturmavakuutuslakien ja yleensä työväen vakuutuslakien muuttamiseen ja parantamiseen. Kuljetustyöntekijäin liiton esityksessä ei näiden lakien muuttamisesta puhuta, ainoastaan vakuutuslaitosten valtion haltuun ottamisesta.

Tuntuu siltä, että olisi asianmukaista lähettää tämä asia valiokuntaan ja valiokunta yhdistäisi kumpaisessakin, sekä Työvaliokunnan esityksessä olevat että myöskin Kuljetustyöntekijäin liiton osaston esityksessä olevat oleelliset ehdotukset ja että se täsmällistettäisiin niin, että myöskin tämä merimiesten sotatapaturmavakuutuslaki ja sitä koskeva täydentävä määräys, että niiden muuttaminen mahdutettaisiin päätöksen puitteisiin.

K.-A. Fagerholm: Työväen tapaturmavakuutuslain puutteellisuuksista voidaan tietysti luetella hyvin paljon tapauksia. Myöskin ministeriössä ja vakuutusviranomaisten taholla ollaan selvillä siitä, että laissa on suuria puutteellisuuksia ja lakia sentähden pitää muuttaa monessa kohdassa.

Työväen tapaturmavakuutuslakia on vuosien varrella muutettu

silloin tällöin, mutta aina ilmenee aukkoja. Tarkoitus oli viime syksynä jo asettaa valtion komitea, joka ryhtyisi tähän työhön, ja jäsenetkin oli koottu sitä varten, mutta maailmansota ja sitten meidän omat vaikeutemme estivät tämän niin, että asia sai jäädä toistaiseksi lepäämään. Meillä on syksystä alkaen ollut siksi suuria monia vakuutuslain-säädännön alaan kuuluvia asioita, ettei ole ollut mahdollista ottaa asiaa, uudestaan esille toistaiseksi. Mutta toivottavasti se ei kestä kauan, ennen kuin näin tapahtuu. Kuitenkin on myös tänä vuonna tehty eräitä parannuksia tapaturmavakuutuslakiin. Minä huomautan siitä, että kun sota alkoi, niin vakuutusyhtiöt selittivät, että työväen tapaturmavakuutuslaki ei ole voimassa sodan aikana. Jos esim. pommi tulee tehdaslaitokseen ja työläisiä loukkaantuu siinä, niin vakuutus-yhtiö ei ole velvollinen maksamaan tästä korvausta. Sen takia oli pakko nopeasti muuttaa laki niin, että heille tuli tämä velvollisuus. Sitten oh säädettyä monia muita- vakuutusalaan kuuluvia lakeja, ja nyt viimeksi on ollut sotatapaturmalaki, joka huomenna lähetetään eduskuntaan. Ja minusta ei ole syytä kiirehtiä tätä työväen tapatur-mavakuutuslakia ennen kuin saadaan sotatapaturmalaki eduskuntaan, sillä tämä laki edellyttää siksi huomattavia muutoksia ja parannuksia vanhaan lakiin, että on parempi työväen kannalta, jos se on valmis, ennen kuin ruvetaan puunaamaan uutta työväen tapaturmavakuutus-lakia. Eläkkeet ja eunkorot nousevat niin huomattavasti, että sen jälkeen vastustajilla on vaikea vastustaa parannuksia työväen tapa-turmavakuutuslaissa.

Minusta tämä Työvaliokunnan ehdottama ponsi hyvin riittää. Ja kun ruvetaan tutkimaan valtion komiteassa koko tätä asiaa, silloin myös tutkitaan sitä asiaa, olisiko valtiolla syytä ottaa koko vakuutus-ala hoitoonsa. Siitäkin eduskunta on pari kertaa tehnyt ponsia, niin että hallituksen velvollisuus, pn tutkia asiaa.

U. Nurminen: Nämä tapaturmavakuutuslait niinkuin muutkin tämän luontoiset lait ovat meillä sellaisella asteella, jossa — niinkuin sosialiministeri, toveri Fagerholm täällä totesi — puutteellisuutta on huomattavan paljon. Käytännössä on ilmaantunut paljon seikkoja, jotka osoittavat, että epäkohtia löytyy. Lait ja asetukset ovat siksi puutteelliset, että vaikea on kaikissa tapauksissa tehokkaasti valvoa työntekijäin oikeuksia.

Yksi vaikeimpia kysymyksiä tällaisessa lainsäädännössä on se, että lääkärin lausunnot ovat oikeastaan asiassa ratkaisevia ja kun he ovat nyt sellaisia henkilöitä, jotka oman alansa hallitsevat niin täydellisesti kuin tunnetaan ja ovat niin paljon yhdessä renkaassa, että vai-kea on siihen puuttua, niin tämä on seikka, joka työntekijän kannalta katsottuna tuo esiin tapauksia, jotka eivät ole oikein.

Kun joutuu käsittelemään niitä asioita vakuutusneuvostossa, jossa tapaturmavakuutusyhtiön päätökset tarkistetaan, niin siellä juuri lääkärijäsenet ovat niitä, jotka ammattiominaisuudessaan kaikkein vaikuttavimmin voivat päätöksen sanella.

Miten tuo asia loppujen lopuksi on korjattavissa, milloin ja millä tavalla se saadaan korjattua, siitä on tietenkin vaikea mitään varmaa sanoa, mutta jotakin parannusta siinäkin suhteessa asiaan tarvitaan.

Siinä pitäisi kuitenkin saada melkoinen koko ohjelman muutoks aikaan, ennenkuin päästäisiin niin huomattavasti parempaan, että useimmat epäkohdat saataisiin poistettua. Työvaliokunnan esitys mielestäni tässä perustuu sellaiselle pohjalle, kuin mitä edustaja-kokouksessa voidaan päätös tehdä: että edustajakokous kehoittaa

SAK:n Työvaliokuntaa tekemään asianomaisille valtion elimille esityksiä työväenvakuutuksen eri muotoja käsittävän vakuutustoiminnan keskittämiseksi valtion omistamiin vakuutuslaitoksiin. Siinä on vakuutuslaitosten sosialisointi selvästi sanottu, joten ei siinä pitäisi mitään epäselvyyttä olla. Toinen kohta: että edustajakokous kehoittaa SAK:n Työvaliokuntaa toimimaan työväen tapaturmavakuutuslaissa havaittujen puutteellisuuksien pikaiseksi korjaamiseksi.

Nyt tässä on esitetty, että autovakuutuslaki on myöskin asia, joka pitää saada korjattua. Löytyyhän tuommoisia työntekijöihin rinnastettavia autoilijoita, joille autovakuutuslaki on tärkeä, mutta tästä huolimatta se ei ole rinnastettavissa työtapaturmalakiin, koska valtaosalta autoalalla tulee esiin tekijöitä, jotka eivät välittömästi koske työntekijöihin. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö tätä asiaa olisi Työvaliokunnan puolelta ajettava, mutta luonteensa puolesta se on sellainen, ettei sitä työtapaturmalakiin olisi kiinteästi kytkettävä.

SAK:n Työvaliokunta ei ole eikä tule vastaisuudessa unohtamaan tarpeellisten asiain hoitamista, mutta katson parhaaksi, että hyväksytään työvaliokunnan ponnet ja kun ne ovat niin selvät, niin luulisi, että ne voitaisiin ilman muuta hyväksyä.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Asia päätettiin ratkaista valiokuntaan lähettämättä.

Työvaliokunnan lausunto Suutarin ehdottamalla lisäyksellä hyväksyttiin yksimielisesti.

Puheenjohtajaksi siirtyi O. Hiltunen.

SAK:n puheenjohtajan vaali.

Toimitettiin suljetuin lipuin SAK:n puheenjohtajan vaali, jolloin *Eero A. Vuori* sai 66 ääntä ja *Väinö Tattari* 25 ääntä. Todettiin, että SAK:n puheenjohtajaksi on tullut valituksi *Eero A. Vuori*.

SAK:n Työvaliokunnan vakinaisten jäsenten vaali.

Toimitettiin suljetuin lipuin SAK:n Työvaliokunnan vakinaisten jäsenten vaali, jolloin äänet jakaantuivat seuraavasti:

<i>Rantala, Yrjö</i>	67 ääntä,
<i>Kivistö, Juho</i>	67 »
<i>Hällström, A. J.</i>	65 »
<i>Välläri, Niilo</i>	65 »
<i>Nurminen, Uno</i>	63 »
<i>Salovaara, Väinö V.</i>	62 »
<i>Härmä, Erkki</i>	62 »
<i>Virtanen, Johan</i>	61 »
<i>Fagerholm, K.-A.</i>	(ruotsinkielisten ehdokas).

Todettiin, että kaikki edellämainitut ovat tulleet valituksi SAK:n Työvaliokunnan vakinaisiksi jäseniksi.

Tämän lisäksi saivat ääniä seuraavat ehdokkaat:

<i>Tattari, V.</i>	29 ääntä,
<i>Pekkala, Eino</i>	28 »
<i>Peuranen, E.</i>	25 »
<i>Koivistoinen, J.</i>	25 »
<i>Sinisalo, E.</i>	24 »
<i>Vuori, K.</i>	24 »
<i>Salmi, Y.</i>	24 »
<i>Silen, K.</i>	23 »

SAK:n Työvaliokunnan varajäsenten vaali.

Työvaliokunnan varajäseniksi oli nimetty, K. Saarnijärven kiel-täydyttyä ehdokkuudesta, ainoastaan seuraavat henkilöt:

Hakulinen, Janne,
Saveri, J. E.,
Viitanen, V.,
Tutunen, Otto,
Moisander, A.,
Luostarinen, A.,
Hiilelä, Kaisa,
Kerman, Emil,
Fagerlund, Karl, (ruotsinkielisten ehdokas).

Koska varajäseniä oli täten nimetty vain sääntöjen edellyttämä määrä, katsottiin kaikki edellämainitut tulleen yksimielisesti vali-tuiksi yllämainitussa järjestyksessä.

Menettelytapavaliokunnan mietintö Nro 4.

U. Nurminen esitteli seuraavan työttömyyskysymystä koskevan menettelytapavaliokunnan mietinnön:

Huomioiden lähetekeskustelussa esitettyt näkökohdat toteaa valio-kunta, että ne yleensä asiallisesti jo sisältävät Työvaliokunnan alus-tukseen. Myös henkisen työn tekijäin työttömyyskysymys on katsot-tava sisältävän yleiseen työttömyyshuoltoon. Jotta tämäkin seikka tulisi riittävän selvästi edustajakokouksen päätöksessä näkyviin, esittää valiokunta alustuksen muuten hyväksyttäväksi paitsi *että* kolmanteen lukuun lisätään uusi, seuraava 10. kohta:

»Myös henkisen työn alalla ilmenevään työttömyyteen on kiinnitettävä riittävää huomiota.»

. » *Ernst Lähde.* *K. E. Kaipio.*
E. Karlsson. *K. Huhmar-Salo.*
O. Palin. *E. A. Vuori.*

U. Nurminen.

E. Palander: Esitän, että valittava Työvaliokunta kääntyisi sos.-dem. puolueen puoleen, että puolueen taholta käännyttäisiin sos.-dem. valtuustoryhmien puoleen, jotta sos.-dem. edustajat valtuustoissa tulisivat esittämään työttömyyden varalta riittäviä määrärahoja.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

' Päättös: Palanderin ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Koeäänes-tyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan ja menettelytapavaliokunnan ponsilauselma.

Asia julistettiin loppuunkäsitellyksi.

Menettelytapavaliokunnan mietintö N:o 5.

E. Lähde: Sen keskustelun jälkeen, mikä täällä suoritettiin eri vuosikertomusten yhteydessä, ja ottaen huomioon ne esiintyneet seikat, joita varsinkin kuluneen vupden aikana sekä osittain jo aikaisemminkin on esiintynyt meidän maamme ammattiyhdistysliikkeen keskuudessa ja joista on käynyt ilmi, että eräiltä tahoilta yritetään ammattiyhdistysliikkeeseen vastoin SAK:n sääntöjä ja aikaisempia päätöksiä tuoda tälle liikkeelle kuulumattomia asioita on valiokunta katsonut velvollisuudekseen käsitellä tätäkin asiaa. Ne ilmiöt, joita ammattiyhdistysliikkeen eräissä järjestöissä on varsinkin kuluneen vuoden aikana esiintynyt, ovat sellaisia, että jos ne pääsisivät laajenemaan ja jos ne pääsisivät vallitseviksi, siitä olisi seurauksena, että ammattiyhdistysliike ei voisi enää täydellä voimallaan työskennellä niiden tarkoituserien hyväksi, joita varten järjestö on perustettu ja joita varten jäsenet ovat koonneet siihen voimansa. Siitä seikasta, että asiat todella voisivat kehittyä niin pitkälle, on eittämättömänä todistuksena se lähes kymmenvuotinen suuntataistelu, jota käytiin aikaisemmassa ammattijärjestössä ja jonka seuraukset — kuten jokainen läsnäolevista tietää — olivat Suomen palkkatyöväelle sangen surullisia. Nehän johtivat ammattiyhdistysliikkeen vieromiseen ja loppujen lopuksi sen kahtia jakaantufiiseen sekä lopulta toiminnan lakkauttamiseen. Niistä kaikista oli seurauksena, että kun jouduttiin viimeisen maailman pulan kynnykselle ja sen kouriin. Suomen työväestö oli täällä puolustuskyvytön eikä voinut asettaa kyllin voimakasta vastarintaa sille toiminnalle, jota työnantajain taholta harjoitettiin työväen elintason alentamiseksi.

Tällaiset kokemukset silmien edessä ja muistaen, miten tärkeätä työväenluokalle ja ammattiyhdistysliikkeelle on tehdä kaikki voitavansa, jotta järjestö saisi rauhallisessa työssä ja keskinäisessä luottamuksessa yhä jatkuvasti olla vallitsemassa ja että voitaisiin valvoa, että häiritsevät tekijät eivät saisi voittaa liian suurta alaa, on menettelytapavaliokunta tullut siihen tulokseen, että nyt koolla olevan edustajakokouksen on tässä suhteessa annettava erinäisiä ohjeita ja velvoituksia ei ainoastaan Työvaliokunnalle, vaan myöskin SAK:n Valtuustolle.

Meillähän on esiintynyt seikkoja, jotka ovat olleet siinä määrin vakavia, että on tullut kyseenalaiseksi, pitäneekö kaikkien niiden päätösten jälkeen, joita erinäiset järjestöt ovat tehneet, puhumattakaan siitä, että useat silloin ovat esiintyneet ammattiyhdistysliikkeen tarkoituserien vastaisesti, voidaanko tuollaista menettelyä ollenkaan sallia järjestön sisällä. Kun saattaa olla mahdollista, että tällaisia ilmiöitä edelleenkin tulee ilmenemään ja kun tällöin valiokunnan mielestä käy välttämättömäksi, että tällaiselle ilmiölle asetetaan sulkua, tehdään kaikki, mitä voidaan, että ammattiyhdistysliikkeessä ei käsitellä sille vieraita asioita, eikä sitä pyritä johtamaan vieraita tarkoituseriä palvelemaan, on välttämätöntä, että edustajakokous tässä suhteessa antaa selvät ohjeet valittavaale Työvaliokunnalle sekä myös

valittavalle Valtuustolle. Sillä on vallan oikein ja kohtuullista, että tässä asiassa näin menettelemme, koska vastuu siten jakaantuu edustajakokouksen ja valittavien hallintoelimiin kesken.

Sekaantuminen liikkeen toimintaohjelman ulkopuolella oleviin asioihin on — kuten kokemus on osoittanut kaikistakin maista — ollut aina vaarallista, ja siitä ei ole koskaan ollut ammattiyhdistysliikkeen sisäiselle työrauhalle ja ammattiyhdistysliikkeen voimistumiselle mitään hyötyä, vaan päin vastoin vahinkoa. Sen vuoksi on välttämätöntä ja tarpeellista, että huolehditaan siitä, että tällaiset ilmiöt eivät pääse esiintymään, ja jos niitä kaikesta huolimatta esiintyy, että niihin ajoissa tartutaan ja riittävän lujin käsin.

Näiden perustelujen jälkeen, joita valiokunnan puheenjohtajana olen saanut tehtäväkseni tässä suullisesti esittää, valiokunta esittää kokouksen päätettäväksi seuraavaa:

S. Ammattiyhdistysten Keskusliiton 3. varsinainen edustajakokous on joutunut sille esitettyjä asioita käsitellessään toteamaan, että ammattiyhdistysliikkeemme piirissä on ollut toiminnassa aineksia, joiden tarkoituksena on ollut, ei ammattiyhdistysliikkeen todellisten tavoitteiden saavuttamisen edistäminen eikä palkkatyöväen voimien kokoaminen ammattiyhdistysliikkeen tehtävien pohjalla, vaan liikkeen käyttäminen määrättyjen poliittisten, tarkoituksien palvelukseen. Tämä toiminta on — kuten edustajakokous on voinut toimintakertomusten yhteydessä todeta — aiheuttanut liikettä lamauttavia ristiriitoja järjestön piirissä. Myöskin samalta taholta edustajakokoukselle esitetyt puhtaasti poliittisluonteiset esitykset ovat omansa antamaan väärän kuvan yhteisestä liikkeestämme ja sen toiminnasta. Edelläolevan perusteella valiokunta ehdottaa kokouksen päätettäväksi seuraavaa:

1. Edustajakokous tuomitsee jyrkästi kaikki sellaiset ilmiöt, joihin edellä on viitattu. Se kehoittaa SAK:n Työvaliokuntaa ja Valtuustoa huolehtimaan siitä, että ammattiyhdistysliikkeemme hajottavalle toiminnalle päättävästi asetetaan sulk.

2. Edustajakokous uudistaa SAK:n perustavan kokouksen päätöksen, jossa on kielletty liittämästä SAK:n alaisia liittoja tai niiden perusjärjestöjä poliittisten tai poliittisluonteisten ja ammatilliselle liikkeelle vieraiden järjestöjen jäseniksi sekä kantamasta ammatillisten järjestöjen jäsenmaksujen yhteydessä jäsen- tai kannatusmaksuja tällaisille järjestöille.

3. Se kehoittaa kaikkia jäseniä, poliittisiin mielipide-eroavaisuuksiin katsomatta, keskittämään huomionsa ammattiyhdistysliikkeen tehtäviin. Vain siten toimien voi liike pitää voimansa koossa ja tehokkaasti käydä taisteluaan palkkatyöväen etujen puolesta.

Ernst Lähde.

E. Karlsson.

Oskar Palin.

K. E. Kaipio.

K. Huhmar-Salo.

E. A. Vuori.

U. Nurminen.

P. Heinonen: On kysymys valiokunnan julistuksesta, jonka toveri Lähde luki. Täytyy ihmetellä, että kenen luvalla valiokunta ja kenen valtuuksilla valiokunta tämän esityksen tänne on tuonut. Minä olen

iloinen siitä, että kukaan täällä edustajakokouksessa läsnäollut ei ole tällaisia eväitä ja tällaisia valtuuksia antanut. Panen edelleen merkille, että tämän valiokunnan mietinnön esittää mies, jonka Suomen Sosialidemokraattiin kirjoittamalla artikkeleilla yleinen syyttäjä lakkautti Suomen Ammattijärjestön, jonka vuoksi meidän työläisten täytyi antautua Lapuan liikkeen mielivallan alaiseksi. Meneekö herra Lähde noihin aikoihin takaisin?!

Kehoittaisin täällä olevia, läsnäolevia työläisten edustajia panemaan vastalauseen sitä vastaan.

K. Renfors: Ihmetyttää tosiaan tämä valiokunnan lausunto, jonka Lähde täällä esitti. Se on sen vuoksi ihmeellinen, ettei siitä selviä, ketä sillä oikeastaan tarkoitetaan. Luulisin, että se tarkoittaa herra Lähdetä.

Vastustan tällaisen päätöksen hyväksymistä sen vuoksi, että siitä on ammattiyhdistysliikkeelle ehdottomasti haittaa.

L. Hilden: Minä yhdyin vastustamaan tätä esitystä juuri sen takia, että tässä Lähde esiintyy sen takana, joka tunnetaan aikaisemmalta ajalta.

V. Tattari: Sos.-dem. puolueenuevosto on antanut keskuselimille oikeuden heittää pois puolueesta toisin ajattelevia, ja meidän ammattiyhdistysliike näkyy kulkevan aivan samoja linjoja. Olen vakuutettu siitä, että minä ja monet muut toverit emme ole hajoittajia. Me olemme koettaneet täällä tuoda työläisten mielipiteen esille mahdollisimman selvästi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin valiokunnan ehdotus.

K. Nordblom: Haluan jättää vastalauseeni päätöstä vastaan.

F. Ollanketo: Esitän mitä jyrkimmän vastalauseen tähän hajoitus-työhön, minkä herra Lähde sai alkuun.

Elina Hämäläinen: Tahdon merkitä vastalauseeni tähän.

Vastalause.

Menettelytapavaliokunnan mietinnön ja edustajakokouksen päätöksen johdosta esitettiin kokoukselle myöhemmin seuraava vastalause, joka päätettiin merkitä pöytäkirjaan:

Senjohdosta, että SAK:n edustajakokouksen enemmistö on menettelytapavaliokunnan esittelystä hyväksynyt päätöslauselman, jossa mitä törkeimmin loukataan maamme järjestynyttä työväestöä, mikä ei luonnollisestikaan voi olla vaikuttamatta ammattiyhdistysliikkeemme vastaiseen toimintaan, pyytävät allekirjoittaneet merkitä vastalauseensa kyseenalaista päätöstä vastaan:

*P. Heinonen,
K. V. Laakso,
N. Ahonen,
A. Uusitalo,
L. Hilden,
K. Renfors,
Olavi Laiho,
Sakari Ohinntaa,*

*V. Tattari,
Uuno Hiironen,
Yrjö Virtanen,
Jussi M ehto.,
Viljo Suutari,
Eino Sauna-aho,
Fredrik Ollanketo,
Yrjö A. Salmi,
Kalle Pusa,*

*Elina Hämäläinen,
Weikko Hurme,
Kaino Nordblom,
Vilho Pirta,
Tyyne Lehtonen,
Anna Valtonen,
- N. Venäläinen,
T. A. L&ng,*

Valistusasiain-valiokunnan mietintö N:o 1.

T. Mansner: Valiokunta on käsitellyt SAK:n Työvaliokunnan esityksen valistustyöstä ja pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon myöskin eräitä niistä ajatuksista ja toivomuksista, joita erittäin vilkkaan keskustelun kuluessa esitettiin, huomioonottamalla kuitenkin sen, että näitä uusia kustannuksia toteutetaan vain sikäli kuin SAK:n taloudelliset mahdollisuudet myöten antavat. Kun aikaisempien edustajakokouksien päätöksillä on tullut lyödyksi lukkoon samat asiat, mitä sisältyy Pöperiteollisuustyöläisten liiton osaston N:o 10 esitykseen-, ja käytäntö on ollut tähän mennessä samanlainen, ei valiokunta ole lähtenyt toistamaan niitä, vaan pitää luonnollisena, että vanhat päätökset ovat edelleen voimassa ja niitä mahdollisuuksien mukaan edelleen toteutetaan.

Valiokunnan mietintö on näillä perusteilla saanut seuraavan muodon:

Yleiskeskustelussa lausuttujen käsitysten perusteella esittää Valistusasiainvaliokunta edustajakokouksen päätettäväksi seuraavaa:

1. Edustajakokous, pitäen valistus- ja kasvatustyön merkitystä muuttuneissa olosuhteissa entistä suurempana, tahtoo tähdentää tämän työn tarpeellisuutta siten, että sitä harjoitettaisiin entistä suunnitelmallisemmin kiinnittäen huomiota työmenetelmiin, organisaatioon ja valistus- ja kasvatustyön aatteelliseen pohjaan ottamalla siinä huomioon, että SAK:n säännöt ja edustajakokousten päätökset muodostavat edelleenkin ne puitteet ja toiminnan suunnan, mitä valistus- ja kasvatustyössä on noudatettava, sovellettuna uusien olosuhteitten luomiin edellytyksiin, siten kuin taloudelliset ja muut mahdollisuudet edellyttävät.

2. Kokous pitää tarpeellisena SAK:n ja liittojen yhteistoiminnan kehittämistä valistus- ja kasvatustyön alalla ja sen vuoksi pitää tärkeänä, että SAK:n toimesta avustetaan mahdollisuuksien mukaan eri liittojen valistustyönä ohjeiden ja välineiden hankinnassa.

3. Vakinaisten toimitsijoiden sekä perusjärjestöjen toimihenkilöiden koulutus- ja kasvatustyötä varten laaditaan tarkoituksenmukainen ja taloudelliset mahdollisuudet huomioonottava ohjelma.

4. SAK:n palveluksessa olevien järjestäjien luvun, työalan ja työskentelyalueen, huomioonottaen myös Pohjolan ja ruotsinkieliset alueet, määrääminen jätetään SAK:n Työvaliokunnalle.

5. Ammatillisten järjestöjen toiminta on kehitettävä mahdollisimman monipuoliseksi, kiinteäksi ja tulokselliseksi, niin että yhä suuremmat palkkatyöläisjoukot liittyvät järjestöihimme ja pysyvät niissä jatkuvasti jäseninä. »Jäsenvuotoon» on kaikissa järjestöissämme kiinnitettävä vakavaa huomiota ja siinä mielessä m.m. tehostettava jäsenmaksujen kantoa.

6. Kokous katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että, ainakin suuremmat liitot julkaisevat joko yksinään tai kaksi liittoa yhdessä Palkkatyöläisessä määräjain n.s. vaihtosivun, jossa käsitellään k.o. liittojen erikoiskirjoituksia ja -uutisia.

7. Ruotsinkielisiä jäseniä varten julkaistaan Arbetarblad-lehdessä mahdollisuuksien mukaan kaksi kertaa kuukaudessa

tai useammin ammattiyhdistysliikettä käsittävä liite, jollaisia lehden numeroita jaetaan jäsenille samoin edellytyksin kuin Palkkatyöläistä.

8. Kun valistus- ja kasvatustyön huomattava tehostaminen vaatii melkoisia varoja, edustajakokous myöntää Työvaliokunnalle oikeuden vastaisuudessa, kun taloudelliset ja muut olosuhteet ovat otolliset, toimeenpanna SAK:n nimissä suur-arpajaiset, joiden voitto käytetään ammatillisen valistus- ja kasvatustyön edistämiseen ja osa voitosta luovutetaan liitoille samaan tarkoitukseen käytettäväksi.

Janne Hakulinen.

Toivo Mansner.

Henry Kronkvist.

Jorma Tuominen.

Elina Vuohio[^]

H. Valanen.

Johan Virtanen.

V. *Tattari*: Minä ehdotin näiden Työvaliokunnan ponsien ensimmäistä pykälää täytettäväksi sikäli, että tässä tulisi selvästi painostettua periaatteellisen valistustyön välttämättömyys. Sitä ei valiokunta tässä ottanut sellaisenaan, vaan mainitaan m.m. sillä tavalla ... että edustajakokousten päätösten mukaan soveltua uusien olosuhteiden mukaan. Nämä vanhat periaatteet sovelletaan uusien olosuhteiden mukaan, siis aivan päinvastainen ajatus "kuin allekirjoittaneella oli. Minulla nimittäin oli tarkoitus, että vanhan työväenliikkeen periaatteen mukaista valistustyötä harjoitettaisiin eikä uusien olosuhteiden sallimien periaatteiden mukaan rukattaisi vanhoja työväenliikkeen periaatteita.

Sitten 4 pykälän loppuun» niissä puhutaan jäsenvuodon ehkäisemisestä ja, jäsenmaksujen kannon tehostamisesta, ehdotan, että työmaaluottamusmiestoiminta on yksi sellainen konkreettinen muoto, jolla voidaan työmaalla olevien jäsenmaksut pitää kunnossa, pitää kosketus osastoon. Se on yksi hyvä keino. Näihin ponsiin sisällytettiin hyvin paljon muuta lisää, mutta se paikka ei sopinut siihen ponteen. Minusta se olisi ollut erittäin hyvä parannus tähän valistustyölausumaan, mutta sitäkään ei tähän otettu. Ja siksi minä pysynkin entisen esitykseni kannalla ja olen sitä mieltä, että tämä valiokunnan tekemä esitys hylättäisiin.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Valiokunnan mietintö hyväksyttiin äänestyksellä.

Asia julistettiin loppuunkäsittelyksi.

Edustajakokouksen julkilausuma ammatilliselle valistusviikolle.

T. Mansner: Valistusasiain valiokunnalle on lähetetty myös SAK:n Työvaliokunnan ehdotus julkilausumaksi valistusviikolle. Tämä julkilausuma on seuraavansisältöinen:

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton 10-vuotinen toiminta todistaa kouraantuntuvilla saavutuksillaan ammattiyhdistysijikkeen

tavattoman merkityksen työtätekeville, niin jopa sen ehdottoman välttämättömyydenkin.

Miten vaikea olikaan työntekijäin puolustaa etujaan lamakauden alkuvuosina ammatillisten järjestöjen ollessa heikkoina. Kuinka olisi voitu odottaa, että työntekijäin palkat olisivat siinäkin määrin nousseet lamakauden syvyyksistä kuin ne ovat kohonneet, ellei osa työntekijöistä olisi käsittänyt liittyä ammatillisiin järjestöihin ja yhteistoimin lähtenyt ajamaan työpaikkojensa koroittamista? Kuinka olisivat työntekijäin oikeutetut vaatimukset monissa sosiaalisissa kysymyksissä tulleet riittävällä ponnella esille, ellei niitä olisi ollut ajamassa laajoja, palkkatyöläisjoukkoja edustava ammatillinen järjestö?

Havainnollisen todistuksen ammatillisten järjestöjen välttämättömyydestä antavat erikoisesti kuluneen vuoden monet palkkaliikkeet. Ammattiyhdistysliike on pystynyt valvomaan jäsenistönsä kohtuullisia oikeuksia palkkauskysymyksissä. Rahapalkkoja on yleisesti nostettu, ja siten ovat vähäväkiset saaneet ainakin osittaisen korvauksen siihen menetykseen, minkä hintojen nousu on aiheuttanut.

Tämä työpalkkojen järjestely ei ole rajoittunut pelkästään järjestyneisiin. Myöskin laajat järjestymättömien piint ovat päässeet työpalkkojen koroituksista osallisiksi. Sekin on ratkaisevasti ammatillisten järjestöjen ansiota. Sillä nähdäänhan niiltä toimialoilta, missä ei ole ensinkään todella tehokkaasti toimivia ammatillisia järjestöjä, ettei työpalkkojen järjestelyyn ole vielääkään ryhdytty tai että se on toimitettu täysin riittämättömissä puitteissa. Kuinka paljon parempi olisikaan ollut tulos, jos myöskin näitä järjestymättömät olisivat olleet mukana?

Kaikkien näiden kokemusten pitäisi osoittaa niille sekä käden että hengen työn työntekijöille, jotka eivät vielä ole liittyneet SAK:n alaisiin ammatillisiin järjestöihin, miten hyödyllistä- ja miten välttämätöntä ammatillinen järjestäytyminen on.

Mutta sekä järjestyneiden että järjestymättömien on lisäksi pidettävä mielessä ajankohdan kaikinpuolinen epävarmuus. Työntekijäin, asema sodanaikaisessa taloudessa on moneltakin taholta uhattu. Ulko- ja kauppayhteysien vaikeutuminen saattaa, minä päivänä tahansa aiheuttaa laajaa työttömyyttä, varsinkin raaka-aineiden ehtyessä. Työttömyys uhkaa välittömästi yleistä palkkatasoa. Hintojen jatkuva nousu vaarantaa niinikään elintasoa. Toimeentulon epävarmuus on siten joka taholta uhkaamassa. Vaikka voitaisiinkin odottaa, että valtiovalta tekisi parhaansa turvataksaan kansalaisten toimeentulon, niin on muistettava, että sen toimintaan vaikuttavat monet erilaiset etuharrastukset. Ellei palkkatyöntekijäiden oikeutetuja etuja ole valvomassa voimakas ammattiyhdistysliike, niin he joutuvat helposti vähemmälle osalle kuin niitä heille kohtuudella kuuluisi. Voimakas ammattiyhdistysliike muodostaa vankan turvan palkkatyöntekijöille nykyisin epävarmoina aikoina.

Ammattiyhdistysliikkeen toiminnan tehokkuus perustuu ammatillisten järjestöjen voimakkuuteen. Mitä enemmän jäseniä ammatillisissa järjestöissä on, mitä suurempi osa palkkatyöläisistä on oivaltanut järjestäytymisen merkityksen, sitä vaikutusvaltaisempi liike on ja sitä paremmin se pystyy valvomaan työntekijäin etuja ja oikeuksia. Tämän vuoksi on tärkeätä, että järjestymättömät päättävät liittyä järjestöihin. Ja samasta syystä on välttämätöntä, että ne, jotka jo ovat ottaneet jäsenkirjan, myöskin kunnollisesti hoitaisivat jäsenyytensä, asianomaisessa ammatillisessa järjestössä.

Ammatillisten järjestöjen tehtävänä on kehittää toimintansa ulospäin tehokkaaksi. Mutta yhtä tärkeätä on, että järjestöjen sisäininkin toiminta muodostuu sellaiseksi, että työläiset mielellään tulevat järjestöihin ja siellä myöskin viihtyvät. Niiden erilaatuisten mielipide-eroavaisuuksien, joita työläistenkin keskuudessa eri kysymyksistä epäilemättä on, nostaminen järjestöjen sisäisessä elämässä pääasiällisimmaksi toiminnan kohteeksi, ei ole omansa tuomaan viihtyisyyttä järjestöelämään. Kaikkia työläisiä yhdistää ennen kaikkea taistelu taloudellisten etujen ja sosiaalisten oikeuksien puolesta. Tähän yhdistävään pyrintöön on päähuomio järjestöjen toiminnassa kiinnitettävä.

Ammatillisen valistusviikon ollessa ovella SAK:n III varsinainen edustajakokous vetoaa kaikkiin vielä järjestymättömiin palkkatyöläisiin ja kehoittaa heitä liittymään alansa ammatillisiin järjestöihin. Edustajakokous kehoittaa myöskin järjestöissä olevia kunnollisesti hoitamaan jäsenyytensä. Edustajakokous kehoittaa perusjärjestöjä työskentelemään niin, että kaikki palkkatyöläiset hyvin viihtyisivät järjestöissä.

Näin toimien Suomen työtätekevät rakentavat voimakkaan ja toimintakykyisen ammattiyhdistysliikkeen. Sitä palkkatyöläiset kipeästi tarvitsevat näinä myrskyisinä aikoina.

SAK:n III varsinainen edustajakokous.

Päätös: Julkilausuma hyväksyttiin keskustelutta.

Julkilausuma raitti uskysymyksessä.

T, Mansner:* Valistusasiain valiokunnan mietintö raittiusasiassa kuuluu seuraavasti:

SAK:n III varsinainen edustajakokous toteaa, että väkijuomien käyttö pyrkii leviämään epänormaalina aikoina, jolloin ihmisten hermot jännittyvät ja tulevaisuuden epävarmuus masentaa elämänrohkeutta. Unohduksen etsiminen elämän taistelun vaikeuksissa väkijuomista on kuitenkin varsin lyhytnäköistä. Hetken nautinto ostetaan sitä seuraavilla entistä suuremmilla vaikeuksilla.

Väkijuomien yleinen ja liiallinen käyttö on kaikkina aikoina ollut se este, joka on ollut voitettava, jotta palkkatyöläisten yhteistoiminta on päässyt kehittymään todella tehokkaaksi. Aivan samoin työväen ponnistukset elämänsä turvaamiseksi suuresti heikentyvät väkijuomien käytön alkaessa jälleen epänormaalina aikoina yleistyä. Raitis palkkatyöläinen voi parhaiten hankkia työstään täyden korvauksen ja raitis työläinen voi sivistyksellisesti nousta kykeneväksi lujittamaan asemansa yhteiskunnassa yhteisessä taistelussa toisten työläisten kanssa.

Ammattiyhdistysliike toimii omalla tahollaan niiden edellytysten rakentamiseksi, jotka ovat tarpeen, jos halutaan päästä yleiseen kansanraittiuteen. Ammattiyhdistysliike toimii elintason nostamisen puolesta, se edistää voimiensa mukaan asunto-olojen parantamista, se ; myötävaikuttaa voimailun ja urheilun edistämiseksi. Tämä kaikki on välttämätöntä kansanraittiuuden rakentamisessa. Mutta Tahtiuden harrastaminen ja raittiiden elämäntapojen omaksuminen vaativat myöskin jokaisen palkkatyöläisen omakohtaisia ponnistuksia ja omaa halua.

SAK:n edustajakokous vetoaakin senvuoksi jokaiseen palkkatyöläis- toveriin ja kehoittaa kaikkia palkkatyöläisiä kiinnittämään entistä suurempaa huomiota raittiiden elämäntapojen omaksumiseen sekä omalta kohdaltaan että toisten työläistoverien kohdalta. Myöskin siten edistämme työväenluokan vapaustaistelua.

SAK:n III varsinainen edustajakokous.

Päätös: Julkilausuma hyväksyttiin keskustelutta.

Sääntö- ja järjestömuotovaliokunnan mietintö N :o 3.

Esitettiin seuraava sääntö- ja järjestömuotovaliokunnan mietintö: Sääntö- ja järjestömuotovaliokunta on käsitellyt esitykset n:o 9, 10, 11, 12 ja, 13 sekä niihin liittyvät lähete keskustelussa esitetyt ehdotukset. Työnsä tuloksena valiokunta ehdottaa:

että Työvaliokunnan esityksessään n:o 10 esittämät päätöslauselmat, lukuunottamatta kolmatta kohtaa, hyväksytään ehdotetussa muodossa;

että kolmas kohta hyväksytään sellaisessa muodossa, jonka edustaja Fiina Pietikäinen ehdotti.

Alarik Kaira.

Väinö Koivisto.

Urho Lindström.

Almer Virtanen.

Onni Parkkanen.

Erkki Härmä.

Aku Sumu.

Päätös: Valiokunnan mietintö hyväksyttiin keskustelutta.

Liittojen sääntöjen yhdenmukaistaminen.

K. V. Laakso: Minulla ei ole mitään huomauttamista eikä muistuttamista tämän esityksen hyväksymistä vastaan, jonka liikelitto on tehnyt. Mutta sen sijaan haluaisin kiinnittää huomiota erääseen seikkaan, josta tässä kokouksessakin on ilmennyt jo useita esimerkkejä, nimittäin sääntöjen käsittelyn yhteydessä. Siinä yhteydessä jo ilmeni, että liittojen säännöissä on hyvin monenlaisia menettelytapoja määriteltä liittojen edustajain valinnassa SAK:n edustajakokoukseen ja Valtuustoon. Mielestäni olisi kuitenkin saatava näissäkin kohdissa säännöt yhdenmukaisiksi, jotta poistuisi sellainen tyytymättömyys, joka on ilmennyt esim. tässä kokouksessa tällä kohtaa. Sen vuoksi rohkenen esittää, että tähän liikeliiiton esittämään esitykseen liitetäisiin seuraava kohta:

»Samoin kehoittaa edustajakokous Työvaliokuntaa ryhtymään toimenpiteisiin SAK:oon kuuluvien jäsenliittojen sääntöjen yhdenmukaistamiseksi siten, että jäsenliittojen edustajat SAK:n edustajakokoukseen ja Valtuustoon valitaan liittoäänestyksellä.»

Tämä menettely on käytännössä jo useissa liitoissa, ja näissä ei ole sen johdosta ollut mitään sanomista, kun sen sijaan taas muissa liitoissa, kuten rakennusliitossa ja useissa muissakin liitoissa liittotoimikunnat tekevät esityksen Valtuuston jäseniksi.

/l. Hakulinen: Haluaisin sanoa liittomme alotteesta, että tässähän on kysymys hyvin useista seikoista sääntöjen yhdenmukaistamisasiasta. Pitäisin hyvin outona, jos edustajakokous nimenomaan päät-
16 — SAK:» Pöytäkirja .

täisi tästä Laakson esittämästä asiasta, koska on nimenomaan pyrkinut myksenä monen muunkin asian yhdenmukaistamiseksi. Tämän vuoksi minä odottaisin, että Työvaliokunnan ehdotus tästä asiasta hyväksytäisiin.

K. Nordblom: Minä ainakin käsittäisin niin, että me hyväksymme liikeliiton aloitteen ja"että myöskin Laakso pyrki siihen, että lisättäisiin tämäkin liittojen harkittavaksi ottaa tämäkin huomioon. Kannatan, että lisättäisiin Laakson tekemä ehdotus.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Koeäänestyksellä hyväksyttiin Työvaliokunnan ehdotus.

Toimitsijaeläkkeet.

Otettiin käsiteltäväksi toimitsijaeläkkeitä koskeva kysymys.

V. Suutari: Tämä on todella niitä alustuksia, joita voi sanoa todelliseksi alustuksiksi. Mutta en tahdo kuitenkaan kokouksen aikaa kuluttaa tästäkään asiasta, vaikka se olisi hyvin tärkeä.

Ehdottaisin, että alustuksen tekijät ottaisivat toimitsijaeläkkeet sieltä kuin satamamiehetkin ottavat. Tuonne on Oulunkylään talattu aika kova polku. Tämän alustuksen tekijät voisivat käyttää sitä samaa polkua.

F. OUanketo: Edustajia evästettäessä oli tämäkin asia esillä, ja yhdynkin tässä keskustelemaan pikkuisen tästä eläkelaitoksesta, kansaneläkelaitoksesta, johon me satamatyöläiset kuulumme. Tämän kansaneläkelaitoksen tukema on vielä kemiläisillä niin sanottu Niemi-Niemelä taikka Kemin kunnalliskoti. Sinne vie meidän tie, kun emme itseämme työllämme elätä.

Näin ollen tulenkin vastustamaan tätä virkailijoiden suhteen, mikä on tähän esitetty.

J. Hakulinen: Minä en olisi pyytänyt puheenvuoroa, ellen minä olisi kuullut kahta näin siivotonta lausuntoa, mitä tässä äsken sanottiin. Tällä tavoin nämä miehet aikovat sitten työkansan asioita tässä maassa todellakin hoidella! Pelottaa se tulevaisuus, mitä te näytätte. Kun on kysymys käytännöllisestä ratkaisusta, jonkun asian hoitamisesta, silloin olette heti vastustamassa, mutta kyllä te osaatte puhua periaatteita, joita te alunperinkään ette kykene millään tavoin ratkaisemaan. Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, kaikissa sellaisissa maissa, joissa vähänkin välitetään niistä kunnioitettavista ihmisistä; jotka yötä päivää tekevät työtä työväenluokan hyväksi niissä valituissa tehtävissä, joita heille on annettu. On oikein ja kohtuullista, että heidän vanhuuden päivänsä myöskin oikealla tavalla turvataan.

Minun mielestäni tällaiset puheenvuorot, mitä täällä on esitetty, ne ovat siivottomia.

E. A. Vuori: Minusta tuntuu oudolta, että kokouksen loppupuoli varataan tällä tavalla suorastaan huliganimaisille puheenvuoroille. Eihän tässä ole kysymys mistään nyt vanhoista toimitsijoista, vaan erään käytännöllisen kysymyksen järjestämisestä.

Minä en puhu sen vuoksi, että minulla olisi koskaan mahdollisuutta päästä näihin eläkkeisiin, joiden järjestämisestä tässä puhutaan. Tohtaan vain, että toverit Suutari ja OUanketo, jotka täällä niin väittävät olevansa hyviä työmiehiä, ovat omaksuneet täysin kapitalistisen kannan omia työläisiään kohtaan.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Työvaliokunnan lausunto hyväksyttiin yksimielisesti.

Valtuuston ja Työvaliokunnan jäsenten sekä tilintarkastajain palkkiot.

Esiteltiin seuraava raha-asiainvaliokunnan mietintö n:o 3:

»Raha-asiain valiokunta on käsitellyt kaikista luottamustoimista maksettavien palkkioiden määräämistä koskevan asian, sekä samalla huomionut tässä edustajakokouksessa tehdyt muutokset SAK:n sääntöihin. Kun hyväksytyjen sääntöjen mukaan palkkioiden määrääminen siirtyy SAK:n Valtuustolle, esittää valiokunta edustajakokouksen päätettäväksi:

- 1) että Valtuuston ja Työvaliokunnan jäsenten sekä tilintarkastajain palkkioiden määrääminen jää Valtuustolle ja
- 2) että nykyiset palkkiot ovat voimassa niinkauan kunnes Valtuusto toisin päättää.»

Raha-asiain valiokunta:

K. U. Weckroth.

Eero Kaukinen.

O. Lindblom.

Albert Vuori.

W. Hurme.

K. Koskinen.

A. J. Hällström.

Tulo- ja menoarvion vahvistaminen.

Esiteltiin raha-asiainvaliokunnan seuraava mietintö n:o 4:

»Sääntöjen mukaan kuuluu SAK:n tulo- ja menoarvion vahvistaminen Valtuustolle. Tämän takia ei raha-asiainvaliokunta ole tahtonut antaa erikoista lausuntoa kuluva vuotta varten vahvistetusta menoarviosta, johon valiokunta on kuitenkin lähemmin tutustunut ja joka on jaettu edustajakokouksen osanottajille.

Edustajakokouksen päätettäväksi esitetään:

että tulo- ja menoarvion vahvistaminen jää, kuten tähänkin asti, SAK:n Valtuustolle.»

Raha-asiainvaliokunta:

K.-• U. Weckroth.

Albert Vuori.

K. Koskinen.

W. Hurme.

O. Lindblom.

A. J. Hällström.

E. Kaukinen.

Päätös: Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Tilintarkastajien vaali.

A. Uusitalo: Ehdotan tilintarkastajiksi *Johan Helon* ja *Eino Pekalan*.

A. Hiltunen: Tähänastisen käytännön mukaan SAK:n tilintarkastajat on molemmat valittu Helsingistä. Nyt kun suoritetaan uudestaan

tämä tilintarkastajain valinta 3 vuoden ajaksi, niin rohkeisin esittää kokouksen hyväksyttäväksi sellaista ajatusta, että vakinaisista tilintarkastajista annettaisiin toinen paikka maaseudulle. Täsmälleen määriteltynä paikkakuntaa esittäisin, että toinen vakituista tilintarkastajapaikoista annettaisiin Tampereelle ja toinen valittaisiin Helsingistä.

Sitten pyytäisin tässä yhteydessä otettavaksi huomioon myös sen, että tilintarkastajien valinnassa pidettäisiin silmällä sitä, että tilintarkastajat olisivat mahdollisimman läheltä SAK:a, että he siis olisivat selvillä kaikilta kohdiltaan SAK:n toiminnasta ja voisivat siis seurata täysin pätevästi SAK:n taloudellista kehitystä.

Näillä perusteilla minä pyytäisin esittää tilintarkastajiksi vakituiseksi *August Valta* Metallityöväen liitosta ja *E. Huunonen* Tampereelta Kutomateollisuustyöväen liitosta. Metallityöväen liittoon perustelisin tätä esitystä sillä, että Metallityöväen liitto suurimpana meidän ammattiliitoistamme ansaitsee tämän yhden vakituisen tilintarkastajan paikan. Mitä tulee kutomaliittoon Tampereella, niin nähdäkseni soveltuu hyvin, että toveri *E. Huunonen* valitaan kutomaliitosta, siis maaseudulta toiseksi vakituiseksi tilintarkastajaksi.

Vara-tilintarkastajiksi pyytäisin esitellä yksin tein *E. Lähde* Liiketoimintekijäin liitosta ja *U. Weckroth* Rautatieläisten liitosta.

Toivoisin, että kokous yhtyisi näihin esityksiin ja että nämä henkilöt tulisivat näillä perusteilla valituiksi SAK:n tilintarkastajiksi.

l. Mehto: Minä yhdyn kannattamaan toveri Uusitalon tekemää ehdotusta.

K. V. Laakso: Minä yhdyn Uusitalon ehdotukseen.

A. Kaira: Minä yhdyn kannattamaan toveri Hiltusen tekemää ehdotusta.

Toimitettiin tilintarkastajain vaali suljetuin lipuin, jolloin vakinaisten tilintarkastajain vaalissa äänet jakaantuivat seuraavasti: *August Valta* 60 ääntä, *Emil Huunonen* 56 ääntä, *Johan Helo* 32 ääntä ja *Eino Pekkala* 27 ääntä. Varatilintarkastajain vaalissa äänet jakaantuivat *U. Weckroth* 58 ääntä ja *E. Lähde* 55 ääntä.

Todettiin, että vakinaisiksi tilintarkastajiksi on valittu *August Valta* ja *Emil Huunonen* sekä varatilintarkastajiksi *U. Weckroth* ja *Ernst Lähde*.

Järjestävän valiokunnan ilmoitus.

Puheenjohtaja: Järjestävä valiokunta ilmoittaa tutkineensa esitykset, jotka liittyvät Metallityöväen liiton Tampereen piiristä tapahtuneeseen edustajan valintaan, ja toteaa, että asia on puhtaasti liiton samoin kuin Tampereen osastojen sisäinen asia, joten mitään mainintaa ei tule siitä SAK:n pöytäkirjaan.

Jäsenliittojen edustajat SAK:n Valtuustoon. .

A. Sumu: SAK:n sääntöjen mukaan on jäsenliitoilta pyydetty näiden ehdotukset jäseniksi SAK:n Valtuustoon. Näitä jäsen ehdokkaita on esitetty se määrä, ja nämä nimet, jotka sisältyvät siihen luetteloon, joka on painettu edustajakokouksen pieneen vihkoseen sivulla 11 ja 12. SAK:n sääntöjen mukaan edustajakokous vahvistaa

SAK:n Valtuuston kokoonpanon niiden ehdotusten perusteella, mitä liitot ovat esittäneet. Tämän jälkeen on kuitenkin toimitetussa Työvaliokunnan vaalissa Merimies-Unionin taholta esitetty Valtuuston jäsen ehdokas tullut valituksi Työvaliokunnan jäseneksi, ja esittäisin, että Merimies-Unioni ehdottaisi uuden ehdokkaan Valtuustoon tältä osalta.

N. Välläri: Merimies-Unioni on käsitellyt tätä asiaa ja velvoittanut minut ilmoittamaan, että Merimies-Uniption vakinaiset jäsenet >Valtuustossa tulevat olemaan H. Kankaanpää ja Gustav Tuomikoski, ruotsinkielisten edustajana V. Längström.

Valtuuston vaali vahvistettiin ja merkittiin Valtuuston kokoonpano seuraavaksi:

V a k i n a i s e t :

V a r a m i e h . e t :

EUntarvetyöläisten liitto:

Björk, I. K., Helsinki

Kalso, Nestori, Helsinki

Tulonen, Toivo, Tampere

Rahikainen, S. J., -Kemi

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto:

Cajander, Eino, Helsinki

Ahonen, Lauri, Helsinki

jalometallityöntekijäin liitto:

Niinistö, Jukka, Turku

Lindberg, Olavi, Turku

Kirjatyöntekijäin liitto:

Aaltonen, Väinö, Helsinki

Immonen, Uuno H., Helsinki

Lyytikäinen, Oskari, Turku

Kalervo, Väinö, Helsinki

Kuljetustyöntekijäin liitto:

Pekkanen, Lauri, Tampere

Uotinen, Toivo, Helsinki

Säkijärvi, Eino, Kotka

Hurme, Veikko, Kotka

Kunnantyyöntekijäin liitto:

Leskinen, Otto J., Helsinki

Kari, Alfred, Helsinki

Hurme, Kalle, Tampere

Peuranen, Einari, Helsinki

Kutomateollisuustyöväen liitto:

Kalinen, Reino, Tampere

Vuori, Albert, Turku

Karila, Aapo, Tampere

Helin, Vilho, Tampere

Lasiteollisuustyöväen liitto:

Turunen, Otto, Helsinki

Vesiluoma, Kustaa, Riihimäki

Liiketyöntekijäin liitto:

Saren, Hannes, Tampere

Lehto, Lempi, Helsinki

Saxell, August, Helsinki

Hiltunen, Onni, Varkaus

Merimies-Unioni:

Kankaanpää, Hemtnin, Tampere

Kangasmaa, Arvo, Helsinki

Tuomikoski, Gustav, Helsinki

Längström, V., Helsinki

Metallityöväen liitto:

Kataja, Väinö, Tampere

Vilkman, Nikolai, Tainionkoski

Nurmi, Heikki, Turku

Andersson, Otto, Turku.

Liljeström, Valdemar, Helsinki

Laakso, Armas, Kotka

Hjelt, August, Karkkila

Muurarien liitto:

<i>Lang, Toivo, Lahti</i>	Karvinen, Johan, Helsinki
<i>Forsström, Yrjö, Helsinki</i>	Toivonen, Pekka, Tampere

Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen Hitto:

<i>Salonen, Yrjö, Tampere</i>	Salo, Paavo, Tampere
-------------------------------	----------------------

Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto:

<i>Lappalainen, Hjalmar, Tampere</i>	Valkama, Albin, Nokia
--------------------------------------	-----------------------

Puutyö väen liitto:

<i>Järvinen, Paul E., Kotka</i>	Taponen, Matti, Lahti
<i>Hiltunen, Antti, Lappeenranta</i>	Jokinen, Yrjö, Turku

Rakennustyöläisten liitto:

<i>Lahti, Frans, Turku</i>	Sahi, Hannes, Jyväskylä
<i>Kekäläinen, Olavi, Kemi</i>	Luoto, V., Tampere
<i>Mäkinen, Artturi, Helsinki</i>	Väisänen, J. E., Pitäjänmäki

Rautatieläisten liitto:

<i>Saarinen, Otto, Helsinki</i>	Järvinen, H., Kuopio
<i>Tulonen, Uuno, Riihimäki</i>	Kallio, E., Helsinki

Sanomalehtimiesliitto:

<i>Kilpi, Eino, Helsinki</i>	Manninen, Kalle, Helsinki
------------------------------	---------------------------

Työläisliitto:

<i>Saarnijärvi, K., Helsinki</i>	Pietikäinen, Fiina, H:ki
----------------------------------	--------------------------

Vaatetustyöläisten liitto:

<i>Luostarinen, Antti J., Helsinki</i>	Heinonen, Lyyli, Helsinki
--	---------------------------

Kokouksen lopettaminen.

E. A. Vuori: Hyvät toverit. Minä pyydän saada kiittää siitä luottamuksesta, jota edustajakokous tai ainakin sen enemmistö on osoittanut minua kohtaan valitsemalla minut uudelleen SAK:n puheenjohtajaksi.

Kun vuoden 1937—38 vaihteessa jouduin SAK:n palvelukseen tämän järjestön Valtuuston valitsemana, ei minulla ollut suurtakaan käytännöllistä kokemusta niistä tehtävistä, joita tällaisessa toimessa tulee suoritettavaksi. Sen vuoksi tunsin määrätynlaista epärointiä ja pelkoa sen suhteen, miten tehtävässäni tulisin onnistumaan.

Pelkoni osoittautui aiheelliseksi. Ajanjakso, jonka me olemme eläneet kuluneena kolmena vuotena, on ollut erittäin myrskyinen ja ammattiyhdistysliikkeenkin piirissä, on sattunut tapauksia, jotka ovat herättäneet hyvinkin jyrkästi toisiaan vastaan törmäyviä mielipiteitä. Niin on tullut minunkin osakseni paljon arvostelua niiden kannanottojen suhteen, joita olen joutunut omaksumaan toimiessani SAK:n puheenjohtajana. Minun asiani ei ole arvostella sen arvostelun aiheellisuutta, joka on tullut näinä aikoina osakseni. Arvaan vain, että paljon siitä nähtävästi on ollut aiheellistakin.

Toivon, että se ajanjakso, joka nyt on edessämme, muodostuisi

kaikista muista merkeistä huolimatta rauhallisemmaksi ja onnellisemmaksi meille ja myöskin ammattiyhdistysliikkeelle ja että henkilökohtaisestikin toimeksani menestyisin paremmin kuin tähän asti.

Täällä edustajakokouksessa on ollut lukuisa joukko sellaisia tovereita, jotka ovat olleet valmiit hyväksymään toimintani jokseenkin joka suhteessa. Heitä pyydän saada kiittää heidän minua kohtaan osoittajastaan suopeudesta. Täällä on myöskin eräs edustajaryhmä, joka on katsonut aiheelliseksi ehdottaa Crichton-Vuleanin jutun yhteydessä myöskin minulle henkilökohtaista paheksumislausuntoa.. Minä käsitän tämän ryhmän perusteet sen asettuessa kannattamaan tällaista paheksumislausuntoa tämän tapauksen johdosta. Tämän ryhmän taholta on kuitenkin ilmoitettu, että he tästä huolimatta voivat, asettua kannattamaan valintaani uudelleen SAK:n puheenjohtajan toimeen. Rohkenisin pitää tätä ilmoitusta erittäin arvokkaana ja sen perusteella luottaa siihen, että yhteistyö Metallityöväen liiton ja allekirjoittaneen välillä muodostuu vastaisuudessa hyväksi ja läheiseksi.

Täällä oii myöskin oppositior ryhmä, joka ei.ole voinut hyväksyä minun kannanottojani mennyttä toimintaa tarkastettaessa. Tälle oppositiolle tahtoisin sanoa, että olen aina pyrkinyt olemaan ja olen yhä edelleenkin sillä kannalla,, että ammattiyhdistysliikkeen pitäisi koettaa pysytellä nimenomaan ammattiyhdistysliikkeenä ja puolueettomana niihin mielipiteisiin nähden, joita se ammattiyhdistysliikkeenä omaksuu muiden kuin ammattiyhdistysasian suhteen. Tämä järjestö, se on minun toivoni, on saatava sellaiseksi, että täällä* kuten,täällä aikaisemmin keskustelussa on sanottu, täällä meidän järjestössäfrine' järjestäessämme ammattiyhdistysliikkeen asioita tekisimme sen nimenomaisessa ammattiyhdistyshengessä eri poliittisista, uskonnoillisista ja kielellisistä mielipiteistä vapaina. Jos:ei toimita näin, niin SAK:n kehoitus, jonka edustajakokous äskettäin täällä hyväksyi; ei tule saamaan mitään käytännöllistä merkitystä.

Se ajankohta, jossa lähdemme uudelle taipaleella, on, kuten niin monta kertaa tämän kokouksen aikana on todettu, on erittäin vakava, Se on vakava ei vain meidän pienen maamme kohdalta, vaan nimenomaan myöskin työtätekevän luokan kohdalta tässä maassa. Vakavaksi se tekee paitsi poliittisen elämän epävarmuutta myöskin ne äärettömän suuret vaikeudet, jotka parasta aikaa ovat kasaantumassa tämän kansan ja sen työtätekevän luokan kannettavaksi.

Millä tavalla me kaikista näistä vaikeuksista selviydymme, siitä on vaikea etukäteen mitään kuvitella. Tiedämme/vaan, että parhaiten me voimme suojella tämän maan vähäväkisten ja työtätekevien elämää ja toimeentuloa pitämällä voimamme mahdollisimman hyvin koossa, keskittämällä toimintamme työtätekevän luokan taloudellisten etujen turvaamiseksi ja siten toimimalla myöskin työväenluokan elämää eteenpäin, niin tulevaisuudessa, jolloin ajat jälleen rauhoittuvat, olot näyttävät, toivottavasti näyttävät valoisammilta.

Minä uskon tai ainakin toivon, että arvoisat edustajat vievät tästä kokouksesta miellyttävät muistot ja toivon, että kun me vastaisen toimintakauden aikana joudumme kohtaamaan toisemme eri paikkakunnilla, me löytäisimme toisissamme ammattiyhdistysnaisia ja -miehiä, jotka tahtovat olla yhteistoiminnassa niissä suurissa kysymyksissä, jotka ovat ammattiyhdistysliikkeessä johtavina kaikesta siitä huolimatta, mikä meitä mahdollisesti muissa asioissa erottaa.

O. Hiltunen: Arvoisat edustajatoverit. Me olemme päässeet pitkän esityslistan päähän ja meidän kokouksemme lopettamistoimenpiteet

- ovat esillä. Meidän kokouksen puheenjohtajien raskas velvollisuus on ollut ohjata toisinaan jopa verrattain voimakkaastikin kokouksen kulkua, mutta minä vakuutan, että se on meillä kaikilla tapahtunut siinä vilpittömässä mielessä, että kokous kulkisi eteenpäin.

Me olemme tässä kokouksessa tehneet runsaan joukon päätöksiä. Me olemme katselleet mennyttä, olemme arvioineet tulevaisuutta. Minä kokouksen osanottajien mieliin erikoisesti terottaisin sen, että ne päätökset, mitä tässä kokouksessa olemme tehneet, erittäinkin ne, jotka koskevat meidän SAK:n, ammattiyhdistysliikkeen tulevaisuutta, että ne myöskin velvoittavat meitä kaikkia silloin, kun me hajaannumme eri puolille maata, että me työskentelemme siellä edelleenkin näiden päätöksien toteuttamiseksi, jotta ne siirtyisivät paperilta käytäntöön.

Minulla on siis se usko, että se uusi taival, jota SAK lähtee edelleen taivaltamaan, ei ole suinkaan mitään valoisaa taivalta, vaan se on kivikkoista polkua, jossa on monenlaisia vastoinkäymisiä. Ei ole myöskään kotimainen taival, sisäinen rintamamme niin valoisa kuin ehkä odottaisimme. Ja se onkin nyt uudelleen valitulla SAK:n puheenjohtajalla samoin kuin Työvaliokunnallakin raskas tehtävä kuljetaessaan SAK:n laivaa eteenpäin tällä myrskyisellä ja karikkaisella merellä.

Teidän tehtävänne, hyvät toverit, on vaalia SAK:n arvovaltaa, sitä, joka nyt on tunnustettu meillä sellaisillakin tahoilla, jotka aikaisemmin eivät ole sitä tehneet. Sitä arvovaltaa ei saa järkyttää millään sellaisilla vähemmän harkituilla teoilla, niin kuin ehkä monestakin tämän kokouksen otteesta olisi päässyt huomaamaan. Työvaliokunta on kuitenkin saanut sellaisen kokoonpanon, että tämän maan ammattiyhdistysväki voi luottamuksella jättää liittonsa johtamisen niiden käsiin, erittäinkin kun sen puheenjohtajana on niin varmaotteinen mies, miksi me tunnemme Eero Vuoren.

Näissä merkeissä pyydän kiittää kokousta siitä tehtävästä, minkä olemme joutuneet viimeisten päivien aikana suorittamaan, ja toivotan teille kaikille hyvää työonnea työsarallanne. Ennen kaikkea se toivotus kohdistuu Työvaliokuntaan ja sen puheenjohtajaan.

E. Lähde: Samalla kun minä tästä syystä pyydän yhtyä niihin toivotuksiin, joita kokouksen arvoisa puheenjohtaja tässä esitti koko maamme ammattiyhdistysliikkeelle ja äskettäin valitulle Työvaliokunnalle ja sen puheenjohtajalle siinä vaikeassa ja edesvastuullisessa työssä, mikä meillä lähivuosina on edessä, minä kokouksen osanottajien puolesta kiitän parhaiten sen puheenjohtajia ja sihteereitä siitä työstä, minkä he ovat tässä kokouksessa suorittaneet ja joka on johtanut siihen, että tämä kokous on voitu viedä onnellisesti ja menestyksellisesti läpi sinä aikana, jonka olemme täällä istuneet.

Olen vakuutettu siitä, että kaikki sydämeistämme yhdyimme niihin toivotuksiin, joita täällä on esitetty koko maamme ammattiyhdistysliikkeen voiman kartuttamiseksi ja sen toiminnan eteenpäin viemiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajain lausunto.

Olemme tarkistaneet edelläolevan pöytäkirjan sekä todenneet sen oikeaksi.

Antti Hiltunen.

J. H. Anttila.